

ข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์รายสินค้า

สุกร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จัดทำโดย กลุ่มสารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี
กันยายน 2567

ข้อมูลรายสินค้า (สุกร)
เพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มสารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำนำ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้จัดทำเอกสารข้อมูลรายสินค้า (สุกร) เพื่อการวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวม ข้อมูลเฉพาะที่เกี่ยวกับสุกร ระบบความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับฟาร์มสุกร ข้อมูลสุกรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สถานการณ์และแนวโน้ม ปี 2567 และการเลือกซื้อสินค้าปศุสัตว์ปลอดภัย

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาให้กับเกษตรกรต่อไป และขอขอบคุณทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

กลุ่มสารสนเทศการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี
กันยายน 2567

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสุกร	
1. การเลี้ยงสุกร เหตุผลในการเลี้ยงสุกร	1
2. พันธุ์สุกร/พันธุ์สุกรที่แนะนำสำหรับการเลี้ยงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	2
3. การปรับปรุงพันธุ์	3
4. โรงเรือนสุกร	4
5. ลักษณะระบบของโรงเรือน	7
6. การสุขาภิบาล การป้องกันโรค และโรคติดต่อในสุกร	7
7. วิธีการป้องกันกำจัดก๊ลิน และของเสียจากฟาร์มสุกร	7
8. โรคในสุกรและการป้องกัน	8
ส่วนที่ 2 ระบบความปลอดภัยทางชีวภาพสำหรับฟาร์มสุกร	
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสุกร (Good Agricultural Practices for Pig farms)	18
ส่วนที่ 3 ข้อมูลการเลี้ยงสุกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	
3.1 ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2566 – 2567	24
3.2 กลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ ปี 2566 (ข้อมูลสะสม)	25
3.3 อาสาสมัครเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2567 ด้านปศุสัตว์	25
3.4 ข้อมูลการผลิตด้านปศุสัตว์ (สุกร)	25
3.5 ปฏิทินการผลิตและการกระจายผลผลิต ปี 2567	26
3.6 ข้อมูลการเคลื่อนย้ายสินค้าปศุสัตว์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	26
3.7 มาตรฐานด้านปศุสัตว์	26
3.8 ข้อมูลสถานะ/ฟาร์มที่ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงที่เหมาะสม (GFM)	27
3.9 ข้อมูลโรงฆ่าสัตว์ในพื้นที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2567	27
3.10 ข้อมูลด้านปศุสัตว์	28
ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	
4.1 สถานการณ์ ปี 2566	29
4.1.1 ของโลก	29
4.1.2 ของไทย	30
4.2 สถานการณ์และแนวโน้ม ปี 2567	31
4.2.1 ของโลก	31
4.2.2 ของไทย	32
4.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหรือการส่งออก	33
ส่วนที่ 5 การเลือกซื้อสินค้าปศุสัตว์ปลอดภัย	

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 1 ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ปี 2566 - 2567	24
ตารางที่ 2 กลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ ปี 2566 (ข้อมูลสะสม)	24
ตารางที่ 3 อาสาสมัครเกษตรกรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2567 ด้านปศุสัตว์ (ข้อมูลสะสม)	25
ตารางที่ 4 ข้อมูลการผลิตสุกร	25
ตารางที่ 5 ปฏิทินการผลิตและการกระจายผลผลิต ปี 2567	26
ตารางที่ 6 ข้อมูลการเคลื่อนย้ายสุกรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2564 - 2567	26
ตารางที่ 7 จำนวนฟาร์มสุกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	26
ตารางที่ 8 ข้อมูลสถานะ/ฟาร์มที่ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงที่เหมาะสม (GFM)	27
ตารางที่ 9 ข้อมูลโรงฆ่าสัตว์ในพื้นที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2567	27
ตารางที่ 10 ปริมาณการผลิตเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2562 - 2567	34
ตารางที่ 11 ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2562-2567	34
ตารางที่ 12 ปริมาณส่งออกเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2562 - 2567	35
ตารางที่ 13 ปริมาณนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2562 - 2567	35
ตารางที่ 14 ปริมาณการผลิต การส่งออก และการบริโภคสุกร ปี 2562 - 2567	36
ตารางที่ 15 การส่งออกสุกรมีชีวิต เนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็ง และเนื้อสุกรแปรรูป ปี 2562-2566	36
ตารางที่ 16 การนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร และส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และ เครื่องในอื่น ๆ) ปี 2562-2566	37
ตารางที่ 17 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2562 - 2566	37
ตารางที่ 18 ราคาที่เกษตรกรขายได้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2564 - 2567	37

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสุกร

การเลี้ยงสุกร

ปัจจุบันการเลี้ยงสุกรในประเทศไทยได้มีการพัฒนาการด้านพันธุ์อาหารสัตว์ การจัดการและการสุขาภิบาล จนทัดเทียมกับต่างประเทศ การเลี้ยงสุกรภายในประเทศ แม้จะมีฟาร์มใหญ่ ๆ แต่ก็ยังมีเกษตรกรรายย่อยที่ทำการเลี้ยงสุกรรายละ 1 - 20 ตัว ตามหมู่บ้านอยู่เป็นจำนวนมาก เกษตรกรรายย่อยดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับความรู้ในด้านการเลี้ยงสุกรอย่างถูกต้อง เพื่อจะได้นำไปพัฒนาการเลี้ยงสุกรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำรายได้ให้กับครอบครัว และยังสามารถประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรให้ได้ผลดีด้วย

เหตุผลในการเลี้ยงสุกร

1. สุกรสามารถเลี้ยงได้ในจำนวนน้อยตัว เป็นฟาร์มเล็กๆ
2. ในการเลี้ยงสุกรต้องการพื้นที่เพียงเล็กน้อย
3. การเลี้ยงสุกรใช้แรงงานน้อย เลี้ยงง่าย
4. ใช้เศษอาหารและของเหลือต่าง ๆ เป็นอาหารสุกรได้
5. มูลสุกรใช้เป็นปุ๋ยอย่างดี และใช้กับบ่อเลี้ยงปลา เพื่อเพิ่มผลผลิตของการเลี้ยงปลา
6. สุกรให้ลูกตก ขยายพันธุ์ได้เร็ว
7. การเลี้ยงสุกรเป็นกิจการที่ให้ผลกำไรดี สามารถคืนทุนได้ภายในเวลา 6 เดือน

ที่มา : การเลี้ยงสุกร.กรมปศุสัตว์. <https://moopakchong.org/knowledge/pig-farming.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2567

ปัจจัยที่จะทำให้การเลี้ยงสุกร
ประสบความสำเร็จ

พันธุ์สุกร

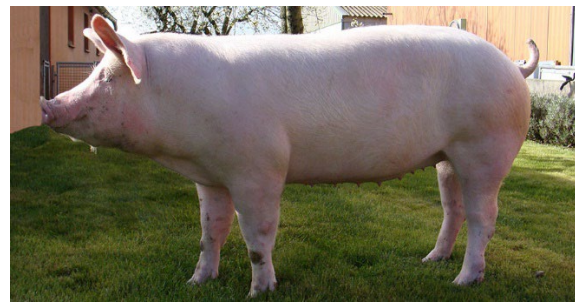
แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามการใช้ประโยชน์ คือ

1. ประเภทมัน เป็นสุกรรูปร่างตัวสั้น อ้วนกลม มีมันมาก สะโพกเล็ก โตช้า เช่น สุกรพันธุ์พื้นเมืองของประเทศไทย
2. ประเภทเนื้อ รูปร่างจะสั้นกว่าพันธุ์เบคอน ไหล่และสะโพกใหญ่เด่นชัด ลำตัวหนาและลึก ได้แก่ พันธุ์ดุริโอกเจอร์ซี เบอร์กเซียร์ แสมเซียร์ เป็นต้น
3. ประเภทเบคอน รูปร่างใหญ่ ลำตัวยาว มีเนื้อมาก ไขมันน้อย ความหนาและความลึกของลำตัวน้อยกว่าประเภทเนื้อ ได้แก่ พันธุ์แลนด์เรซลาร์จไวท์ เป็นต้น

พันธุ์สุกรที่แนะนำสำหรับการเลี้ยงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พันธุ์ลาร์จไวท์

ลักษณะประจำพันธุ์/ลักษณะเด่น : สีขาว หูตั้ง ลำตัวยาว ใหลูกตก เลี้ยงลูกเก่ง มีความแข็งแรงทนทาน ปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมได้ดี เลี้ยงง่าย มีความสามารถในการเป็นแม่ที่ดี ใหลูกตกและเลี้ยง ลูกเก่ง เหมาะใช้เป็นสายแม่พันธุ์ ค่า ADG 800 กรัม/วัน FCR 2.5 BF 1.20 ซม. และพื้นที่หน้าตัดเนื้อสันใหญ่ 38 ตร.ซม.

พันธุ์แลนด์เรซ

ลักษณะประจำพันธุ์/ลักษณะเด่น : สีขาว หูปรก ลำตัวยาว รูปร่างมีมัดกล้ามเนื้อ มีความแข็งแรงทนทานเลี้ยงง่ายใหลูกตกเลี้ยงลูกเก่ง เหมาะสำหรับการผลิตสุกรพันธุ์แท้ หรือเป็นสุกรแม่พันธุ์สองสายสำหรับผลิตสุกรขุนสามสาย ค่า ADG 800 กรัม/วัน FCR 2.50 BF 120 ซม. และพื้นที่หน้าตัดเนื้อสันใหญ่

พันธุ์ดุริโอก

ลักษณะประจำพันธุ์/ลักษณะเด่น : มีสีแดงตลอดลำตัว ขาแข็งแรง สะโพกใหญ่ หัวไหล่หนา กว้าง หลังเป็นร่องเห็นมัดกล้ามเนื้อชัดเจน โตเร็ว มีเนื้อแดงมาก และใช้อาหารน้อย และปลอดจากยีนเครีียด (Halothane gene) ทำให้ลดความสูญเสียในสุกรขุนใช้เป็นพ่อพันธุ์สุดท้ายผลิตสุกรขุน ค่า ADG 820 กรัม/วัน FCR 24 BF 1.10 ซม. และพื้นที่หน้าตัดเนื้อสันใหญ่ 37 ตร.ซม.

พันธุ์ปากช่อง 5

ลักษณะประจำพันธุ์/ลักษณะเด่น : สร้างมาจากพันธุ์คูรีอค 62.5% และพันธุ์เปี้ยตรง 37.5% ขนสีเหลืองหรือสีแดง ขาแข็งแรง ละโปกใหญ่ ไหล่หนา ไขมันบาง พื้นที่หน้าตัดเนื้อสันใหญ่ 37 ตร.ซม. มีเนื้อแดงมาก ค่า ADG 850 กรัม/วัน FCR 2.35 BF 1.10 ซม. โตเร็วใช้อาหารน้อยใช้เป็นพ่อพันธุ์สุดท้ายในการผลิตสุกรขุน

หมุดำกรมปศุสัตว์

หรือหมุดำเชียงใหม่เป็นสุกรลูกผสม 4 สายพันธุ์ พัฒนาพันธุ์จากสายพ่อมาจากเปี้ยตรง 25% พื้นเมือง 25% และสายแม่คูรีอค 25% เหมยชาน 25% ส่วนใหญ่ขนสีดำ หนัสน้ำขาว มีไขมันแทรก โตเร็ว กินเก่ง ลูกดก แข็งแรงทนทาน ค่า ADG 700 กรัม/วัน FCR 2.9 BF 1.40 ซม. และพื้นที่หน้าตัดเนื้อสันใหญ่ 30 ตร.ซม.

การปรับปรุงพันธุ์

1. การคัดเลือกพันธุ์สุกรที่จะใช้ทำพันธุ์นั้นจะคัดเลือกจากลักษณะภายนอกและจากพันธุ์ประวัติการคัดเลือกจากลักษณะภายนอก เช่น รูปร่างลักษณะ ถูกต้องตามสายพันธุ์ พิจารณาความแข็งแรงของขา ขาไม่แอ่นเหมือนตีนเป็ด ลำตัวยาว อวัยวะเพศปกติ เต้านมไม่ต่ำกว่า 12 เต้า หัวนมไม่บอด ส่วนจากพันธุ์ประวัติได้จากการทดสอบพันธุ์ ดูอัตราการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพการใช้อาหาร ความหนาไขมันสันหลัง และผลผลิตจากแม่พันธุ์ (ลูกดก)
2. การผสมพันธุ์ เมื่อคัดเลือกพันธุ์ได้แล้วก็นำมาผสมพันธุ์เพื่อผลิตลูกต่อไป อย่างไรก็ตาม จำเป็นจะต้องนำสุกรจากที่อื่นเข้ามาปรับปรุงด้วย เพื่อป้องกันเลือดชิด สุกรเพศผู้จะเริ่มให้ผสมพันธุ์เมื่ออายุ 8 เดือนขึ้นไป ส่วนเพศเมียเริ่มให้ผสมพันธุ์เมื่ออายุ 7 - 8 เดือน น้ำหนักประมาณ 100 - 120 กิโลกรัม สุกรแม่พันธุ์ควรจะให้ลูกครอกแรกเมื่ออายุได้ 1 ปี แม่สุกรเป็นสัดแต่ละรอบระยะเวลาห่างกัน 21 วัน ตั้งท้อง 114 วัน ควรทำการผสมแม่พันธุ์ 2 ครั้ง ห่างกัน 24 ชั่วโมง (เช้า - เช้า หรือ เย็น - เย็น) หรือมา 2 ครั้ง ยิ่งดีโดยเริ่มผสมพันธุ์ในวันที่สองของการเป็นสัด แม่สุกรที่คลอดลูกแล้ว ควรหย่านมเมื่อลูกอายุ 4 สัปดาห์ และแม่สุกรจะเป็นสัดหลังจากหย่านมภายใน 3 - 10 วัน ทำการผสมพันธุ์ต่อได้เลย แม่สุกรควรให้ลูกปีละไม่ต่ำกว่า 2 ครอก และผลิตลูกได้ไม่ต่ำกว่า 15 ตัว/แม่ ในแม่สุกรพันธุ์แท้ ส่วนแม่สุกรลูกผสม (แลนด์เรซ - ลาร์จไวท์) ควรผลิตลูกได้ไม่ต่ำกว่า 18 ตัว/แม่/ปี แม่สุกรที่ผสม ไม่ติดเกิน 3 ครั้ง ควรคัดออกจากฝูง

โรงเรือนที่ดีจะสะดวกในการจัดการฟาร์ม สุกรจะอยู่ภายในคอกอย่างสบาย ขั้นตอนในการสร้างโรงเรือนสุกรมี ดังนี้

1. สถานที่ก่อสร้างโรงเรือนสุกร ควรเป็นที่น้ำไม่ท่วม ระบายน้ำได้ดี ห่างไกลจากที่ชุมชน ตลาด และผู้เลี้ยงสุกรรายอื่น

2. สร้างโรงเรือนสุกรตามแนวตะวันออก - ตะวันตก และระยะห่างของแต่ละโรงเรือนประมาณ 20 - 25 เมตร เพื่อแยกโรงเรือนออกจากกันเป็นสัดส่วน

3. ลักษณะของหลังคาโรงเรือนสุกรมี 5 แบบดังนี้

3.1 แบบเพิงหมาแหงน โรงเรือนแบบนี้สร้างง่าย ราคาก่อสร้างถูกแต่มีข้อเสีย คือ แสงแดดจะส่องมากเกินไปในฤดูร้อน ทำให้อุณหภูมิภายในโรงเรือนสูง ในฤดูฝนน้ำฝนจะสาดเข้าไปในโรงเรือนได้ง่าย ทำให้ภายในโรงเรือนชื้นแฉะ

3.2 แบบเพิงหมาแหงนกลาย จะเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นกว่าแบบเพิงหมาแหงน แต่มีข้อดีสามารถใช้บังแสงแดด ป้องกันฝนสาดได้ดีขึ้น

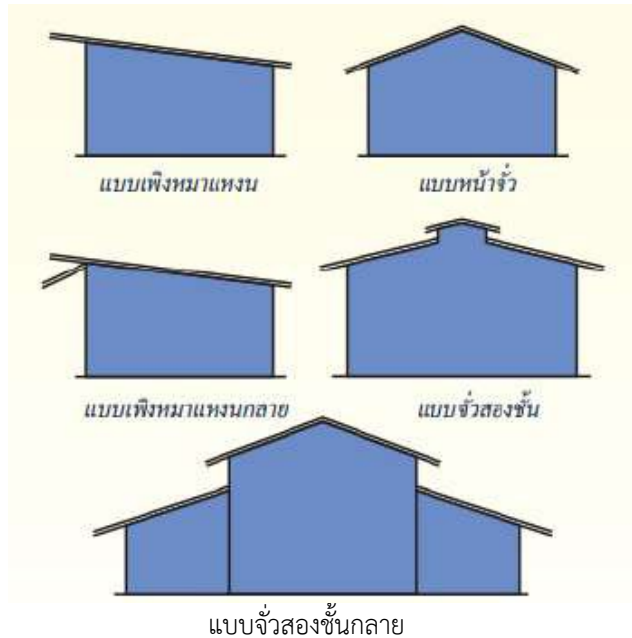
3.3 แบบหน้าจั่ว ราคาก่อสร้างจะสูงกว่าสองแบบแรกแต่ดีกว่ามาก ในแง่การป้องกันแสงแดดและฝนสาดโรงเรือนแบบนี้ถ้าสร้างสูงจะดี เนื่องจากอากาศภายในโรงเรือนจะเย็นสบาย แต่ถ้าสร้างต่ำหรือเตี้ยเกินไปจะทำให้อากาศภายในโดยเฉพาะตอนบ่ายร้อนอบอ้าว อากาศร้อนจะไม่มีช่องระบายออกด้านบนของหลังคา

3.4 แบบจั่วสองชั้น เป็นแบบที่นิยมสร้างกันทั่วไป มีความปลอดภัยจากแสงแดดและฝนมาก อากาศภายในโรงเรือนมีการระบายถ่ายเทได้ดี แต่ราคาก่อสร้างจะสูงกว่าสามแบบแรก แต่ก็ถือว่าคุ้มค่า ข้อแนะนำก็คือตรงจั่ว ทั้งนี้ เพื่อป้องกันฝนสาดเข้าในช่องจั่วในกรณีที่ฝนตกแรงทำให้คอกภายในชื้นแฉะโดยเฉพาะลูกสุกรจะเจ็บป่วยเนื่องจากฝนสาดและทำให้อากาศภายในโรงเรือนมีความชื้นสูง

3.5 แบบจั่วสองชั้นกลายมีคุณสมบัติคล้าย ๆ กับแบบจั่วสองชั้นหลังคาโรงเรือนแบบนี้ เพื่อต้องการขยายเนื้อที่ในโรงเรือนให้กว้างใหญ่ขึ้น และจะดีในแง่ป้องกันฝนสาดเข้าในช่องจั่วของโรงเรือน

4. วัสดุที่ใช้มุงหลังคา ขึ้นอยู่กับงบการลงทุน วัสดุที่ใช้ เช่น กระเบื้องอะลูมิเนียม สังกะสี แผลก และจาก เป็นต้น

5. ความสูงและความกว้างของโรงเรือน ถ้าโรงเรือนสูงและกว้างจะมีส่วนช่วยให้ภายในโรงเรือนเย็นสบาย ถ้าเลี้ยงสุกรขุนมักจะสร้างคอกเป็น 2 แถว มีทางเดินอยู่ตรงกลาง ขนาดของคอก ด้านหน้ากว้าง 4 เมตร ยาวไปด้านหลังคอก 3.5 เมตร (ซึ่งสุกรขุนคอกละ 8 - 10 ตัว) หลังคาจั่ว 2 ชั้น ควรสูงประมาณ 8 เมตร ความยาวของโรงเรือนตามความเหมาะสม 20 - 100 เมตร

รูปแสดงตัวอย่างโรงเรือนแบบต่าง ๆ

6. พื้นคอก โดยทั่วไปสร้างโรงเรือนเลี้ยงสุกรด้วยพื้นคอนกรีต ซึ่งจะประหยัดเงินลงทุน ยกเว้นถ้าจะสร้างโรงเรือนสุกรพ่อแม่พันธุ์ อาจจะเป็นพื้นสองชั้นหรือเรียกว่าพื้นสแลต (พื้นสแลตสำเร็จรูปเป็นแผ่นมีรูเป็นช่อง ๆ สำหรับให้น้ำไหลจากพื้นชั้นบนลงไปพื้นชั้นล่าง) ใช้ลงทุนมาก แต่สะดวกในการจัดการดูแลสุกรพ่อแม่พันธุ์และแม่สุกรเลี้ยงลูก

7. ผนังคอกทั่ว ๆ ไปมักใช้อิฐบล็อก แป้น้ำ ลวดถัก ไม้ขนาด 1.5 นิ้ว x 3 นิ้ว ความสูงของคอกจะสูงประมาณ 1 เมตร ถ้าเป็นสุกรพ่อแม่พันธุ์ควรสูง 1.2 เมตร

ชนิดของโรงเรือน

1. โรงเรือนสุกรพันธุ์ มีคอกพ่อแม่พันธุ์ แม่พันธุ์ท้องว่าง แม่พันธุ์อู่มท้องและคอกคลอด
 - คอกพ่อแม่พันธุ์ขนาด 2 x 2.2 เมตร สูง 1.2 เมตร (กว้าง x สูง)
 - คอกแม่พันธุ์ท้องว่างขนาด 0.6 x 2.2 เมตร สูง 1 เมตร
 - คอกแม่พันธุ์อู่มท้องขนาด 1.2 x 2.2 เมตร สูง 1 เมตร
 - คอกคลอด ขนาด 2 x 2.2 เมตร สูง 1 เมตร (ช่องแม่คลอดขนาด 0.6 x 2.2 เมตร สูง 1 เมตร ที่เหลือจะเป็นบริเวณสำหรับลูกสุกร)

คอกพ่อแม่พันธุ์สุกร

คอกแม่พันธุ์ท้องว่าง

คอกแม่พันธุ์อุ้มท้อง

คอกสุกรคลอด

- สำหรับเกษตรกรรายย่อย คอกแม่พันธุ์ที่เหมาะสม ควรมีขนาด 1.5 x 2.0 เมตร สามารถใช้เป็นคอกเลี้ยงขังเดี่ยว และใช้เป็นคอกคลอดได้ด้วย ถ้าใช้เป็นคอกคลอดให้ทำช่องไม้ขนาดกว้าง 60 เซนติเมตร ยาว 20 เมตร ให้แม่สุกรอยู่ในช่องคลอด ส่วนลูกสุกรปล่อยอยู่รอบ ๆ ของคลอด (ภายในคอกคลอด)

2. โรงเรือนสุกรเล็กและสุกรรุ่น

- คอกสุกรเล็ก (ลูกสุกรหย่านมหรือน้ำหนักประมาณ 6 - 20 กิโลกรัม) ขนาด 1.5 x 2 เมตร สูง 0.8 เมตร
- คอกสุกรรุ่น (สุกรขนาด 20 - 35 กิโลกรัม) ขนาด 2 x 3 เมตร สูง 1 เมตร

3. โรงเรือนสุกรขุน

คอกสุกรขุน นิยมสร้างคอกเป็น 2 แถว มีทางเดินอยู่ตรงกลาง มีรางอาหารอยู่ด้านหน้าก็อกน้ำอัตโนมัติอยู่ด้านหลังคอกก็อกน้ำสูงจากพื้นคอกประมาณ 50 เซนติเมตร ขนาดของคอก 4 x 3.5 เมตร ผนังกันคอกสูง 1 เมตร ขังสุกรขุนขนาด 60 - 100 กิโลกรัม ได้ 8 - 10 ตัว ส่วนความยาวของโรงเรือนก็ขึ้นอยู่กับจำนวนของสุกรขุนที่เลี้ยงว่าต้องการความยาวของโรงเรือนเท่าใด สุกรขุนถ้าเลี้ยงบนพื้นคอนกรีต จะใช้พื้นที่ประมาณ 1.2 - 1.8 ตารางเมตร/ตัว

โรงเรือนสุกร

ลักษณะระบบของโรงเรือน

1. โรงเรือนระบบเปิด หมายถึงโรงเรือนที่ความสภาวะแวดล้อมตามธรรมชาติ และอุณหภูมิจะแปรไปตามสภาพของอากาศรอบโรงเรือน
2. โรงเรือนระบบปิด หมายถึงโรงเรือนที่สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของสุกร ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศและแสงสว่าง สามารถป้องกันพาหะนำโรคได้ โรงเรือนปิด เช่น โรงเรือนอีแวป (Evaporative Cooling System) เป็นต้น ราคาทุนครั้งแรกค่อนข้างแพง แต่สุกรจะอยู่สุขสบายและโตเร็ว

การสุขาภิบาล การป้องกันโรค และโรคติดต่อในสุกร

การสุขาภิบาล หมายถึงการจัดการเพื่อให้สัตว์อยู่อย่างสบาย ปลอดภัยจากเชื้อโรคต่าง ๆ การทำคอกให้สะอาด การให้อาหารที่ดี และการจัดการที่จะเป็นประโยชน์ต่อการผลิตสุกร การทำความสะอาดคอกสุกร ควรทำความสะอาดคอกสุกรทุกวัน (โดยการกวาดแห้งด้วยไม้กวาด ตักเอามูลสุกรออก) และล้างคอกด้วยน้ำอย่างน้อย สัปดาห์ละครั้ง ควรล้างคอกด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคเดือนละครั้ง นอกจากนี้ควรทำบ่อเก็บมูลสุกร เพื่อป้องกันกลิ่น และของเสียจากมูลสุกรไปรบกวนเพื่อนบ้าน

วิธีการป้องกันกำจัดกลิ่น และของเสียจากฟาร์มสุกร

เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาผลกระทบต่อกลิ่นมูลสุกรจากฟาร์มสุกร ไปรบกวนชาวบ้านใกล้เคียงให้รำคาญตลอดจน การระบายน้ำเสียจากฟาร์มสุกรลงสู่แม่น้ำ ดังนั้นผู้เลี้ยงสุกรควรจะต้องคำนึงถึงการป้องกันกำจัดกลิ่นและการเก็บของเสียจากฟาร์มสุกร ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการจัดการ ดังนี้

1. บ่อไปโอแก๊ส ฟาร์มเลี้ยงสุกรขนาดใหญ่เลี้ยงสุกรหนึ่งพันตัวขึ้นไปควรสร้างบ่อไปโอแก๊ส เพื่อเก็บมูลสุกร และนำพลังงานจากบ่อไปโอแก๊ส ซึ่งอยู่ในรูปของแก๊สเปลี่ยนเป็นพลังงานไฟฟ้า ไปใช้ประโยชน์ในการทำงานในฟาร์มสุกร หรือนำแก๊สที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาหาร เป็นต้น
2. บ่อบำบัดน้ำเสีย การทำฟาร์มสุกรควรมีการจัดทำบ่อบำบัดน้ำเสียโดยเฉพาะฟาร์มสุกรที่เลี้ยงสุกรใกล้กับแม่น้ำ บ่อบำบัดน้ำเสียประกอบไปด้วยบ่อตกตะกอน บ่อหมักและบ่อฝิ่ง น้ำล้างคอกสุกรที่ผ่านการบำบัดแล้วจะลดความสกปรกและลดกลิ่นเน่าเหม็นของมูลสุกร
3. บ่อเกรอะ ในฟาร์มสุกรของเกษตรกรรายย่อยที่ไม่สามารถสร้างบ่อไปโอแก๊สหรือบ่อบำบัดน้ำเสียควรสร้างบ่อเกรอะไว้เก็บมูลสุกร ขนาดของบ่อเกรอะขึ้นอยู่กับจำนวนสุกรที่เลี้ยง ลักษณะของบ่อเกรอะก็เหมือนกับส้วมซึมที่ใช้ตามบ้านคน ประกอบด้วย 2 บ่อ บ่อแรกจะเป็นบ่อตกตะกอน ของแข็งจะตกตะกอนลงที่บ่อแรกส่วนที่เป็นของเหลวจะไหลต่อออกไปยังบ่อที่สองและของเหลวจากบ่อที่สองจะซึมลงไนดินหรือต่อต่อท่อระบายสู่ข้างนอกต่อไปของเหลวที่ระบายออกไปก็จะได้รับการบำบัดบ้างแล้ว
4. การใช้สารจุลินทรีย์ เช่น สารอี.เอ็ม (Effective Micro organisms) ราดพื้นตามโรงเรือนตามกองมูลสุกร หรือราดตามบ่อน้ำเสียที่รองรับมูลสุกร

โรคสมองอักเสบนิปาห์ (Nipah virus encephalitis)

- ประวัติการพบโรค (History of Disease)

โรคสมองอักเสบนิปาห์ (Nipah virus encephalitis) เป็นโรคอุบัติใหม่ (emerging disease) ในสุกร ที่พบเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกที่ประเทศมาเลเซียระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2541 จนถึงเดือนมิถุนายน 2542 ขณะที่มีการแพร่ระบาดของโรคในฟาร์มสุกรก็มีการติดต่อมายังคนด้วย ทำให้มีผู้ป่วยรวมทั้งสิ้น 257 ราย เสียชีวิต 105 ราย แมวและสุนัขสามารถติดโรคได้

- เชื้อสาเหตุ (Aetiology)

โรคสมองอักเสบนิปาห์มีสาเหตุจากเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในตระกูล (family) : Paramyxovirus และ subfamily : *paramyxovirine* ระยะฟักตัวนาน 4 - 45 วัน

- สัตว์ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อ (Susceptible Hosts) สัตว์พาหะ และรังโรค (Reservoir)

การเกิดโรคที่ผ่านมา พบว่าสุกรแสดงอาการและเกิดโรคนี้ได้ ในขณะที่มีค้างคาวเป็นพาหะของโรค จากผลการศึกษาค้างคาวในประเทศไทย พบเชื้อไวรัสในค้างคาวกินผลไม้ (Frugivorous bats) คือ *Pteropus* spp. มากกว่าในค้างคาวกินแมลง (Insectivorous bats) ซึ่งสอดคล้องกับข้อสมมติฐานของการเกิดโรคสมองอักเสบนิปาห์ในฟาร์มสุกรที่ประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ สุนัข แมว ม้า แพะ สามารถติดโรคจากสุกรที่ติดเชื้อได้ ประเทศไทยพบค้างคาวแม่ไก่ (*Pteropus Lyle's*) หรือ Lye's Flying fox ได้ในพื้นที่ปลูกไม้ผลในภาคกลางแต่จะไม่ค่อยพบค้างคาวชนิดนี้ในภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ

ค้างคาวเป็นพาหะ (carrier) และรังโรค (reservoir) ของเชื้อไวรัส นิปาห์ในธรรมชาติ

ค้างคาวแม่ไก่ (Flying fox)

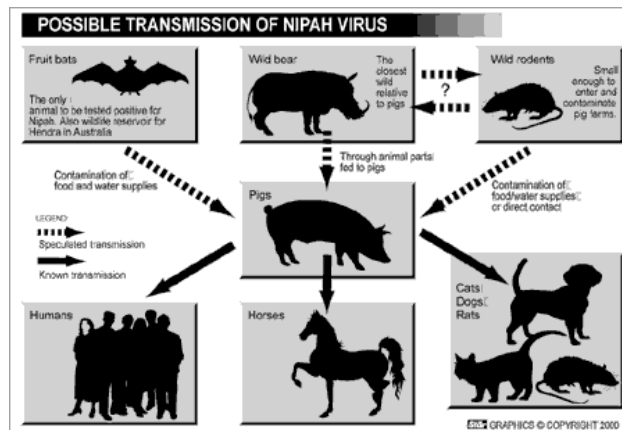

ค้างคาวที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มบนต้นไม้ (colony)

ค้างคาวแม่ไก่ (*Pteropus lylei*)

- วิธีการติดต่อในสัตว์และคน (Disease transmission in animals and human)

ภาพความสัมพันธ์ของการติดเชื้อไวรัสโรคสมองอักเสบนิปาห์ในคนและสัตว์ต่างๆ

การเกิดโรคในสุกร การแพร่เชื้อไวรัสชนิดนี้จากสุกรตัวหนึ่งไปยังสุกรอีกตัวหนึ่งเกิดขึ้นโดยการสัมผัส โดยตรง (direct contact) กับเลือดสิ่งขับถ่าย หรือมูลของสัตว์ป่วยซึ่งมีเชื้อปนเปื้อนอยู่ นอกจากนี้ยังพบเชื้อไวรัสถูกขับออกมาด้วยน้ำเชื้อ (semen) ของพ่อพันธุ์สุกรได้ การแพร่เชื้อโดยละอองที่เกิดจากอาการไอ (coughing droplets) อาจเป็นอีกทางหนึ่งของการติดต่อของโรคในสุกร อย่างไรก็ตาม ไม่มีรายงานว่าโรคสมองอักเสบชนิดนี้แพร่จากฟาร์มสุกรหนึ่งไปอีกฟาร์มสุกรหนึ่งโดยการแพร่ไปทางอากาศ (airborne Transmission)

การเกิดโรคในสุกรฟาร์ม มักจะเกิดจากการเคลื่อนย้ายสุกรป่วยจากภายนอกเข้ามารวมฝูงกับสุกรภายในฟาร์ม หรือนำโรคโดยพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อสุกรจากฟาร์ม การเกิดโรคในสุนัขและแมว การแพร่เชื้อไวรัสชนิดนี้จากสุกรป่วยไปยังสุนัขหรือแมวเกิดจากการกินซากสัตว์ป่วย หรือกินวัสดุที่มีการปนเปื้อนสารคัดหลั่งของสัตว์ป่วย เช่น สิ่งขับถ่าย และน้ำลาย

การเกิดโรคจากค้างคาวสุกร เนื่องจากไวรัสชนิดนี้มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับไวรัสเฮนดรามากที่สุด ไวรัสเฮนดราเป็นพาหะและแหล่งรังโรคตามธรรมชาติ จึงมีข้อสมมติฐานว่า ค้างคาวกินผลไม้ (fruit bats) นำเชื้อไวรัสชนิดนี้มาแพร่ในสุกร ไวรัสถูกขับออกทางน้ำลาย และสิ่งขับถ่าย และสันนิษฐานว่าสุกรได้รับเชื้อโดยการกินหรือหายใจเอาสิ่งปนเปื้อนสิ่งขับถ่ายหรือน้ำลายของค้างคาวเข้าไป

การเกิดโรคในคน การระบาดของโรคสมองอักเสบชนิดนี้ในประเทศมาเลเซียเริ่มเกิดในเดือนกันยายน 2541 และแพร่กระจายถึงจุดสูงสุดในเดือนมีนาคม 2542 มีผู้ป่วยเสียชีวิต 40% คือตาย 105 จาก 257 ราย ซึ่งผู้ป่วย 93% มีประวัติการสัมผัสกับสุกรโดยตรง คือผู้เลี้ยงสุกร คนงานซ่อมคอกสุกร คนงานในโรงฆ่าสัตว์ คนขายวัคซีนสัตว์ และผู้ทำหน้าที่ทำลายสัตว์ ยังมีผู้ป่วยอีก 2 ราย ซึ่งสัมผัสกับสุนัขที่ถูกพบว่าติดเชื้อและตายในเวลาต่อมา ในคนมีระยะฟักตัวของโรคประมาณ 7 - 41 วัน

- **อาการของสัตว์ป่วย (Clinical Signs)**

สุกรหย่านม (อายุตั้งแต่ 4 สัปดาห์ขึ้นไป และสุกรขุน สุกรจะมีไข้สูง (อุณหภูมิสูงกว่า 39.9 °C) และมีอาการทางระบบทางเดินหายใจ หายใจลำบาก อ้าปากหายใจ หายใจเร็วและแรงขึ้น ไอเสียงดังแบบไม่มีเสมหะอาจพบร่วมกับอาการทางระบบประสาท สั่น ชัก เกร็ง กระตุก ขาหลังอ่อนแรง ไม่มีแรงลุกยืน

สุกรพ่อ - แม่พันธุ์ เนื่องจากโรคสมองอักเสบชนิดนี้ในสุกรมีสถานะเป็นโรคสัตว์แปลกถิ่น (exotic disease) สำหรับประเทศไทย ดังนั้น หากมีการพบสุกรที่แสดงอาการป่วยดังต่อไปนี้ ให้สงสัยว่ามีความเป็นไปได้ที่สุกรนั้น อาจติดเชื้อไวรัสชนิดนี้

1) สุกรที่ตายกะทันหันโดยไม่แสดงอาการใดๆ หรือ

2) สุกรมีไข้สูงประมาณ 39.9 °C หรือ มีอาการในระบบทางเดินหายใจ เช่น หายใจแรง หายใจเร็ว หายใจลำบาก อ้าปากหายใจ ไอเล็กน้อยจนถึงรุนแรงเสียงดังมาก (loud barking cough) ไม่มีเสมหะ จมูกอาจพบน้ำมูกปนเลือด

3) สุกรอาจมีอาการทางระบบประสาทร่วมด้วย ซึ่งสุกรในแต่ละช่วงอายุอาการเหล่านี้แตกต่างกันบ้าง เช่น หัวชนฝา กัดราวคอก กล้ามเนื้อแข็งเกร็ง สั่นกระตุก หรือชัก ขาหลังอ่อนแรง ลุกยืนไม่ได้

สุกรหายใจลำบากมีเลือดออกจากจมูกเป็นฟอง
(Difficult breathing & blood tinted frothy from the nose)

สุกรที่ป่วยขาหลังเป็นอัมพาต
(Paralysis of the rear legs)

- พื้นที่ที่เสี่ยงต่อโรค (Potential Risk Areas)

พื้นที่ที่อาจพิจารณาได้ว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคสมองอักเสบนิปาห์ ได้แก่ พื้นที่เลี้ยงสุกรที่อยู่ใกล้ถ้าค้ำควาหรืออยู่ในรัศมีที่ค้ำควาบินมาหากินได้ พื้นที่ที่มีการเลี้ยงสุกรหนาแน่น หรืออยู่ใกล้สวนผลไม้ ฟาร์มสุกรมีไม้ผล มีดงไม้ ที่รกชัฏ หรือเป็นบริเวณป่า ซึ่งเจ้าของฟาร์มสุกรควรได้สังเกตว่ามีค้ำควาเข้ามาหากินหรือไม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีต้นชมพู ลำไย มะม่วงที่อยู่ภายในรัศมี 200 เมตรจากฟาร์มสุกรซึ่งถ้าสามารถตัดทิ้งได้จะช่วยลดโอกาสเสี่ยงกับการสัมผัสค้ำควาโดยตรง นอกจากนี้การดูแลตัดเล็มต้นไม้ภายในฟาร์มเพื่อลดโอกาสการสัมผัสทั้งทางตรงและทางอ้อมกับค้ำควาซึ่งกลายเป็นพาหะที่สำคัญของโรคอุบัติใหม่หลายชนิดช่วยลดความเสี่ยงต่อโรคได้

ในกรณีโรงเรือนสุกรรุ่นเก่าแบบเปิดโล่งที่มีที่ตั้งอยู่ในบริเวณหากินหรือพื้นที่แหล่งอาหารของค้ำควาอาจใช้ตาข่ายซึ่งรอบขายคาโรงเรือน ปล่อยตาข่ายให้ห้อยต่ำกว่าระดับแนวคอกเพื่อป้องกันค้ำควาเข้ามาภายในโรงเรือนหรือหากเป็นหลังคาจั่วแบบ 2 ชั้นระบายอากาศ ควรใช้ตะแกรงด้านบนเพื่อป้องกันทั้งนกและค้ำควาบินเข้ามาในบริเวณคอกสุกร เมื่อประกอบกับผู้เลี้ยงสุกรได้เฝ้าระวังสังเกตอาการของสุกรในฟาร์มทุก ๆ วัน จะช่วยให้ทราบถึงความผิดปกติที่เปลี่ยนแปลงไป หรือโรคระบาดสัตว์ชนิดใหม่ที่อาจเกิดขึ้นได้เร็วที่สุด (early detection) โดยทั่วไปฟาร์มสุกรมีการดำเนินการความปลอดภัยทางชีวภาพ (biosecurity) อยู่แล้ว แต่เพื่อป้องกันการนำโรคระบาดเข้ามาสู่ฟาร์มจำเป็นต้องเพิ่มความเข้มงวดให้มากยิ่งขึ้น

วิธีการปฏิบัติงานในการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค

(Cleansing and Disinfection Procedures)

การทำความสะอาดโรงเรือนก่อนทำการฆ่าเชื้อโรคเป็นปัจจัยสำคัญ โดยการเก็บกวาดเศษอาหาร มูลสัตว์ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่อยู่ในสถานที่เกิดโรค เนื่องจากสิ่งของเหล่านี้ มีความเสี่ยงสูงที่จะปนเปื้อนกับเชื้อโรคระบาด ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนจะต้องใส่ชุดเสื้อผ้าป้องกันตนเอง (PPE) ให้ครบถ้วนถูกต้อง ต้องใช้ตลอดเวลา และแรงงานนอกจากเครื่องมืออุปกรณ์ทำความสะอาดพวกไม้กวาด แปรง รถเข็น และผงซักฟอกน้ำยาฆ่าเชื้อที่เหมาะสมแล้ว ยังมีเครื่องใช้ที่สำคัญคือระบบหัวฉีดน้ำที่มีความดันสูง มีชั้นตอน ที่จำเป็นจะต้องดำเนินการ มีดังนี้

1. ฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่ผสมน้ำตามอัตราส่วนที่กำหนด ได้แก่ เวอร์คอนคลอรีน (เช่น โซเดียมไฮโปคลอไรท์) ไอโอดีน (เช่น เบตาดีน) ฟีนอล (เช่น เดททอลไลโซล และ เซฟลอน) ในโรงเรือนให้ชุ่มก่อน แล้วจึงเก็บ

วัสดุ สิ่งของ เครื่องใช้ชนิดต่างๆ ออกจากทุกโรงเรือนในฟาร์มหรือสถานที่เกิดโรค กองรวมไว้ในที่เดียวกันก่อนนำไปฝังหรือเผาต่อไป

2. คัดแยกประเภทอุปกรณ์ที่ทำลายไม่ได้แต่ต้องทำการฆ่าเชื้อโรคอย่างดีก่อนทิ้งหรือนำกลับไปใช้อีก
3. บัดฝุ่นหรือหยากไย่ที่เพดาน ผนัง และตามมุมคอก
4. ขูดพื้นและผนังโรงเรือนเพื่อขจัดมูลสัตว์และเศษอาหารที่ติดฝังแน่น
5. กวาดพื้นผิวโรงเรือนที่เกิดโรคเพื่อกำจัดสารอินทรีย์กองไว้ด้วยกัน
6. ในกรณีของโรงเรือนปิด (evaporated house) ถอดเยื่อทำความเย็น (cooling pad) สำหรับให้น้ำผ่านลงมาในระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้น กองรวมกันเพื่อราดน้ำยาฆ่าเชื้อโรคเช่น โซดาไฟ ก่อนนำไปฝังหรือเผาเมื่อแห้ง
7. ใช้น้ำผงซักฟอก (detergent) ราดทุกส่วนของโรงเรือนและขัดด้วยแปรง
8. ล้างด้วยน้ำสะอาด ถ้าสามารถใช้ท่อความดันสูงฉีดพื้นน้ำจะให้ผลดีที่สุดในที่สุด
9. ปลอยทิ้งไว้ให้แห้ง
10. พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคซ้ำอีกครั้ง
11. น้ำเสียที่เกิดขึ้นจะต้องได้รับการบำบัดในลักษณะที่เป็นของเสียติดเชื้อ (Infected waste)
12. ปลอยโรงเรือนทิ้งไว้ให้นานที่สุดคือ เมื่อได้ใช้สุกรทำการเผ่าระวังโรคแล้วไม่พบหลักฐานการติดเชื้อ หรืออย่างน้อย 40 วัน ภายหลังจากที่โรคสงบ หรือที่ได้ทำลายสัตว์ป่วยตัวสุดท้ายในพื้นที่เกิดโรคนั้น
13. การจะนำสัตว์เข้ามาเลี้ยงใหม่ในฟาร์มของพื้นที่เกิดโรคสมองอักเสบนิปาห์จะต้องได้รับการตรวจสอบและอนุญาตจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ในแต่ละกรณี

โรคพีอีดี (Porcine epidemic diarrhea; PED)

โรคพีอีดี เป็นโรคในสุกรที่จะแสดงอาการท้องเสียและอาเจียนได้ในทุกช่วงอายุแต่อาการจะรุนแรงมากในลูกสุกรดูคนม

- สาเหตุการเกิดโรค เกิดจากเชื้อโคโรนาไวรัส (Coronaviruses) อยู่ในตระกูล Coronaviridae โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ แตกต่างกันตามโครงสร้างโมเลกุลและโปรตีน
- ลักษณะทั่วไปของเชื้อ มีความคงทนในสภาพแวดล้อมที่ความเป็นกรดต่าง (pH) 5.0-9.0 ที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส และความเป็นกรด-ด่าง 6.5-7.5 ที่อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียสที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียสสามารถทำลายเชื้อไวรัสชนิดนี้ได้
- สัตว์ที่ไวต่อการเกิดโรค สุกรเป็นสัตว์ชนิดเดียวที่ไวต่อการติดเชื้อ และยังไม่พบมีรายงานการเกิดโรค PED ในสัตว์ชนิดอื่น
- การกระจายของโรค พบรายงานครั้งแรกปี พ.ศ. 2515 ในประเทศอังกฤษและแพร่ระบาดต่อไปยังประเทศอื่นๆ เช่น แคนาดา ฮังการี เยอรมัน จีน เกาหลี และญี่ปุ่น สำหรับประเทศไทยมีรายงานทางห้องปฏิบัติการของกรมปศุสัตว์ ที่พบโรค PED ครั้งแรกในปี 2538
- ระยะฟักตัวของโรค ประมาณ 3-4 วัน

- การติดต่อ การแพร่เชื้อโดยมากเกิดจากการสัมผัสโดยตรงกับสุกร การกระจายโรคในฟาร์มเกิดจากกินสิ่งคัดหลั่งต่าง ๆ โดยเฉพาะอุจจาระของสัตว์ป่วย ส่วนการแพร่กระจายของโรคระหว่างฟาร์มส่วนมากมีเรื่องการเคลื่อนย้ายสัตว์เป็นปัจจัยหลัก
- อาการ
 - 1) ลูกสุกรที่มีอายุต่ำกว่า 3 สัปดาห์ แสดงอาการป่วยอย่างรุนแรง เช่น อาเจียน ถ่ายเหลวรุนแรง เป็นน้ำสีเหลือง อุจจาระมีกลิ่นคาว และมีเศษน้ำนมที่ไม่ย่อยปนออกมา ท้องเสียนาน 7-14 วัน ขาดน้ำ ลูกสุกรที่อายุต่ำกว่า 1 สัปดาห์ มักจะเสียชีวิตภายใน 2-7 วัน หลังแสดงอาการ
 - 2) สุกรหย่านม สุกรขุนและสุกรโตเต็มวัย อาการที่แสดงในสุกรจะลดลงตามอายุสุกรที่มากขึ้น ในสุกรที่โตเต็มวัย อาจแสดงอาการเพียงแค่เบื่ออาหารและท้องเสียเล็กน้อยมีอาเจียนในระยะเวลานั้นๆ เพียง 1-2 วัน
 - 3) สุกรขุน และสุกรโตเต็มวัย อาการที่แสดงในสุกรจะลดลงตามอายุสุกรที่มากขึ้น โดยในสุกรที่โตเต็มวัย อาจแสดงอาการเพียงแค่เบื่ออาหารและท้องเสียเล็กน้อย มีอาการอาเจียนในระยะเวลานั้นๆ เพียง 1-2 วัน ในแม่สุกรให้นมอาจมีไข้ น้ำนมลด อาเจียน เบื่ออาหาร และท้องเสีย
- การวินิจฉัยโรค การดูจากอาการอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องใช้การตรวจทางห้องปฏิบัติการร่วมด้วย ในปัจจุบันสามารถตรวจได้ทั้งตัวเชื้อและการตรวจหาภูมิคุ้มกันต่อ PED ไวรัส
- น้ำยาฆ่าเชื้อ สำหรับฆ่าเชื้อไวรัสทั่วไป (viricidal disinfectants) สามารถทำลายเชื้อไวรัส PED ได้ เช่น cresol, sodium hydroxide (2%), formalin (1%), sodium carbonate, 4% anhydrous or 10% crystalline, with 0.1% detergent, ionic and non-ionic detergents, iodophors (1%) in phosphoric acid, and lipid solvents เช่น chloroform เป็นต้น
- การป้องกันปัญหาพีอีดี
 - 1) การกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรค: เป็นการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรคในฝูงให้มีระดับสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสุกร 2 กลุ่มที่สำคัญมาก คือ แม่สุกรสาวทดแทนก่อนเข้าฝูง และแม่สุกรอุม์ท้องก่อนคลอด การกระตุ้นภูมิคุ้มกันในฟาร์มมีหลากหลายวิธีการ เช่น การทำวัคซีน (ชนิดเชื้อเป็น หรือเชื้อตาย) หรือการป้อนใส่ลูกสุกรที่ป่วยเมื่อเกิดการระบาดของโรคในฟาร์ม (การสับใส่) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาก่อนหน้านี้ ก็เป็นการพิสูจน์แล้วว่ากระตุ้นภูมิคุ้มกันของโรค PED นั้น จะต้องทำในรูปแบบการสับใส่จะดีกว่าการฉีดและการให้เชื้อเป็นจะดีกว่าเชื้อตาย
 - 2) สุขภาพแม่สุกรในฟาร์ม: การสร้างภูมิคุ้มกันและถ่ายทอดภูมิคุ้มกันต่อโรคต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรค PED จากแม่ไปสู่ลูกนั้น จำเป็นอย่างยิ่งยวดว่าแม่สุกรที่มีสุขภาพดีย่อมสามารถสร้างและถ่ายทอดภูมิคุ้มกันไปให้ลูกได้ดีด้วยเช่นกัน
 - 3) การได้รับนม น้ำเหลืองของลูกสุกร: เป็นปัจจัยที่ 3 ในเรื่องของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับลูกสุกรในฟาร์ม ลูกสุกรจะได้รับภูมิคุ้มกันโรคทุกโรคจากแม่สุกรเพียงทางเดียวเท่านั้น คือ การที่ลูกสุกรดูดกินนม น้ำเหลืองจากแม่สุกร ดังนั้น ลูกสุกรจะต้องได้รับนม น้ำเหลืองที่มีเฉพาะช่วง 3 วันแรกให้ได้มากที่สุด นอกจากนี้ แล้วความสามารถของการดูดซึมนม น้ำเหลืองของลูกสุกรจะเกิดขึ้นได้ดีมาก ในช่วงชั่วโมงแรกๆ หลังการคลอดและมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ตามเวลาที่เพิ่มขึ้น ฉะนั้น ฟาร์มที่ต้องการให้ลูกสุกรมี

ภูมิคุ้มกันต่อโรคพื้ดีสูงๆ จะต้องดำเนินการทั้ง 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างภูมิ การดูแลสุขภาพแม่สุกร และการจัดการให้ลูกสุกรได้รับนมแม่เหลืองอย่างรวดเร็วและปริมาณมากที่สุดด้วย

- 4) ปริมาณเชื้อไวรัสในฟาร์ม: เป็น 1 ใน 2 ปัจจัยที่จะมีผลส่งเสริมให้มีโอกาสเกิดโรคพื้ดีได้ ถึงแม้ว่าลูกสุกรแรกเกิดในฟาร์มจะมีภูมิคุ้มกันที่สูงเพียงใดก็ตาม ถ้าในฟาร์มเต็มไปด้วยแหล่งเชื้อพื้ดีก็จะเปิดโอกาสให้ลูกสุกรป่วยได้ง่าย แหล่งของเชื้อพื้ดีในฟาร์มที่พบได้บ่อยๆ เช่น พื้นโรงเรือนไม่สะอาด การพักคอกตลอดที่ไม่นานพอ ความสะอาดของกระบอและสิ่งปูรอง และเชื้อที่วนเวียนอยู่ในโรงเรือนสุกรช่วงขุน ดังนั้นฟาร์มจะต้องเก็บรายละเอียดเรื่องเหล่านี้ให้หมดเพื่อที่จะลดจำนวนเชื้อในฟาร์มให้น้อยที่สุด ซึ่งนั่นก็หมายถึงโอกาสป่วยของลูกสุกรในฟาร์มก็จะน้อยตามไปด้วย
- 5) ปัจจัยเสี่ยงในฟาร์ม: เป็นหนึ่งในปัจจัยที่จะส่งเสริมให้มีโอกาสเกิดโรคพื้ดีในฟาร์ม โดยปัจจัยเสี่ยงในฟาร์มที่เกี่ยวข้องกับโรคพื้ดีนั้นมีมากมาย เช่น เปอร์เซ็นต์การทดแทนสุกรสาว ระบบการเลี้ยงของฟาร์มสภาวะของโรคอื่นๆ ในแม่สุกร แหล่งวัตถุดิบ ฤดูกาล เป็นต้น

จากปัจจัยทั้ง 5 ข้อดังกล่าว นับเป็นภาพรวมของแนวทางการแก้ไขปัญหาพื้ดีในฟาร์ม ซึ่งจะเห็นว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าว มาตรการร่วมกัน ค่าตอบแทนไม่ใช่เพียงแค่การทำวัคซีน หรือการบ่อนไส้ลูกสุกรป่วยให้กับแม่สุกรกิน เท่านั้น แต่เป็นการจัดการเรื่องทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคพื้ดี จึงจะแก้ไขปัญหาในระยะยาวได้อย่างสมบูรณ์

โรคปากและเท้าเปื่อย (Foot and Mouth Disease; FMD)

โรคปากและเท้าเปื่อยเป็นโรคที่สำคัญทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ปลอดจากโรคนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญมาก ส่งออกสินค้าปศุสัตว์ไปยังประเทศนั้น ๆ

- สาเหตุการเกิดโรค เกิดจากเชื้อไวรัสโดยในประเทศไทยพบ 3 ชนิด คือ O (โอ) A (เอ) และ Asia-1 (เอเชียวัน) ซึ่งแต่ละชนิดจะไม่มีภูมิคุ้มกันโรคซึ่งกันและกัน โรคนี้พบได้ในสัตว์เกือบทุกชนิด เช่น โค กระบือ แพะ แกะ สุกร เป็นต้น เชื้อค่อนข้างทนต่อสิ่งแวดล้อมแต่สามารถถูกทำลายได้ด้วย โซดาไฟ 2% ฟอรัมาลิน 2% หรือ Sodium Carbonate เข้มข้น 40%
- การติดต่อ โรคปากและเท้าเปื่อยเป็นโรคที่แพร่ระบาดได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง โดยการสัมผัสกับสัตว์ป่วยหรือสิ่งขับถ่ายโดยตรง เช่น น้ำลาย ลมหายใจ ปัสสาวะ อุจจาระของเหลวจากตุ่มใส เป็นต้น หรือการสัมผัสทางอ้อม เช่น จากคนเลี้ยง อาหารหรือยานพาหนะ เป็นต้น
- อาการ

ระยะแรก สัตว์จะมีไข้ เบื่ออาหาร เกิดเม็ดตุ่มใสที่เยื่อภายในช่องปาก ลิ้นหรือเหงือก จากนั้นตุ่มน้ำจะแตกทำให้สัตว์เจ็บปาก น้ำลายไหลยืด ไม่กินอาหาร

ระยะที่ 2 เชื้อจะเข้าสู่กระแสโลหิต ผิวหนังที่เท้าจะบวม มีน้ำเหลืองอยู่ภายในต่อมาจะแตกออกเป็นแผล โดยเฉพาะบริเวณซอกกีบและอาจทำให้กีบหลุดได้

- การรักษา ไม่มีวิธีการรักษาโรคโดยเฉพาะ หลักการรักษาจึงเป็นการรักษาตามอาการและป้องกันการติดเชื้อแทรกซ้อน
- การควบคุมและป้องกันโรค
 - 1) จัดการด้านสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ เช่น ไม่เลี้ยงสุกรหนาแน่นเกินไปทำความสะอาดโรงเรือนสม่ำเสมอ เป็นต้น
 - 2) ปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) ภายในฟาร์มให้ถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างเข้มงวด
 - 3) การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อยโดยการฉีดวัคซีน
 - 4) ทำลายสุกรที่ป่วยด้วยโรคใช้ในกรณีเกิดโรคในพื้นที่เขตปลอดโรคปากและเท้าเปื่อยหรือหากเป็นพื้นที่ที่ไม่ได้อยู่ในเขตปลอดโรคปากและเท้าเปื่อย และพิจารณาแล้วให้เห็นว่า การรักษาไม่สามารถควบคุมโรคได้
 - 5) เมื่อพบสุกรที่สงสัยว่าป่วยด้วยโรคนี้ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดและปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์อย่างเคร่งครัด

โรคอหิวาต์สุกร (Classical Swine Fever; CSF)

เป็นโรคระบาดที่ร้ายแรงของสุกร และนำความสูญเสียทางเศรษฐกิจมาสู่เกษตรกรเป็นอย่างมาก เนื่องจากระบาดได้อย่างรวดเร็ว เกิดได้กับสุกรทุกอายุ อัตราการป่วยค่อนข้างสูง ส่วนอัตราการตายขึ้นอยู่กับชนิดของโรคและความแข็งแรงของสุกร

- **สาเหตุการเกิดโรค** เกิดจากเชื้อไวรัสที่พบในสิ่งขับถ่าย เช่น น้ำลาย น้ำมูก อุจจาระและปัสสาวะเชื้ออยู่ได้นาน 2-3 วัน อาจอยู่ในอุจจาระเหลวได้นานกว่า 2 สัปดาห์ ส่วนเนื้อสุกรหรือผลิตภัณฑ์สุกรเชื้อสามารถอยู่ได้นานนับเดือน นอกจากนี้ เชื้อยังสามารถติดต่อได้ทางอ้อมจากคน สัตว์เลี้ยงหรือยานพาหนะในฟาร์ม แต่เชื้อมีสามารถถูกทำลายได้ด้วยโซดาไฟ 2% ครีซอล 5% พอร์มาลิน 1% ผงซัฟฟอก เป็นต้น
- **การติดต่อ** โดยการสัมผัสกับสัตว์ป่วยหรือสิ่งขับถ่ายโดยตรง เช่น น้ำลาย ลมหายใจ ปัสสาวะ อุจจาระ เป็นต้น หรือการสัมผัสทางอ้อม เช่น จากคนเลี้ยง อาหารหรือยานพาหนะ เป็นต้น
- **อาการ** ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของเชื้อและภูมิคุ้มกันของสุกร
 - ชนิดรุนแรงมาก มีไข้สูง นอนสุมกัน น้ำมูก-น้ำตาไหล ท้องร่วงและมีอาการทางประสาท ชัก และตายในที่สุด
 - ชนิดเรื้อรัง อาการของโรคไม่ชัดเจน อาจมีไข้หรือเชื้อแทรกซ้อนตายในที่สุด หากเป็นแม่สุกรจะแท้ง ส่วนลูกหากรอดมักจะมีอ่อนแอและแพร่โรคต่อไป

- การควบคุมและป้องกันโรค

- 1) จัดการด้านสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ เช่น ไม่เลี้ยงสุกรหนาแน่นเกินไปทำความสะอาดโรงเรือนสม่ำเสมอ เป็นต้น
- 2) ปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) ภายในฟาร์มให้ถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างเข้มงวด
- 3) ฉีดวัคซีนป้องกันโรคแก่สุกร ตามโปรแกรมวัคซีน
- 4) ไม่ควรฉีดวัคซีนเชื่อเป็นแม่สุกรทุกระยะการตั้งท้อง เนื่องจากไวรัสสามารถผ่านจากแม่สู่ลูกทางสายรกได้
- 5) เมื่อพบสุกรที่สงสัยว่าป่วยด้วยโรคนี้ให้แยกสุกรป่วยห่างจากสุกรตัวอื่นแล้วแจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์พื้นที่และขอคำแนะนำการควบคุมโรค

โรค Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome (PRRS)

โรค PRRS เป็นโรคที่ทำให้เกิดกลุ่มอาการทางระบบสืบพันธุ์ และระบบทางเดินหายใจของสุกร ก่อให้เกิดความเสียหายในสุกรแม่พันธุ์ สุกรอนุบาล และสุกรขุนทำให้แม่สุกรผสมติดยาก เกิดการแท้งในช่วงท้ายของการตั้งท้อง การตายแรกคลอดเป็นมันมี และทำให้ลูกสุกรเกิดใหม่อ่อนแอ อัตราการเข้าคลอดต่ำ มีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจอัตราการตายสูงในลูกสุกรตอนนมและหย่านม แม่สุกรกลับสัดช้าลง แต่บางครั้งในสุกรบางฝูงอาจไม่แสดงอาการป่วย

- สาเหตุของโรค เกิดจากเชื้อไวรัสในตระกูล *Arterivirus* เชื้อไวรัส PRRS คงทนต่อความเป็นกรด-ด่าง ที่ pH 5.5-6.5 และความสามารถมีชีวิตอยู่ได้ในน้ำเป็นเวลา 11 วัน แต่ไม่ทนต่อความแห้งแล้ง ความร้อน (37°C เป็นเวลา 48 ชั่วโมง) สารซักฟอก น้ำยาทำความสะอาด และน้ำยาฆ่าเชื้อโรคที่มีส่วนประกอบของคลอโรฟอร์ม และอีเทอร์
- การติดต่อ สุกรเป็นสัตว์ชนิดเดียวที่ไวต่อการติดเชื้อตามธรรมชาติ เชื้อสามารถติดต่อได้ 2 ทาง คือ
 - การติดต่อทางตรง สุกรที่ป่วยเป็นโรค PRRS สามารถแพร่เชื้อไปยังสุกรตัวอื่นได้ง่าย จากการดมและเลียกันผ่านสิ่งคัดหลั่งต่างๆ เช่น น้ำลาย น้ำมูก ปัสสาวะ อุจจาระของสัตว์ป่วยรวมถึงน้ำเชื้อที่ใช้ในการผสมเทียม
 - การติดต่อทางอ้อม
 - 1) โดยการติดต่อผ่านพาหะนำโรค เช่น ยุง แมลงวันบ้าน แมลงดูดเลือดอื่นๆ สามารถเป็นตัวนำโรคได้
 - 2) โดยมีรายงานการตรวจพบเชื้อไวรัสในยูงได้นาน 48 ชั่วโมง และในแมลงวันบ้าน 6 ชั่วโมง หลังจากดูดเลือดสุกรที่ติดเชื้อ

- 3) ติดต่อผ่านทางอากาศ โดยเชื้อสามารถแพร่กระจายในอากาศในรัศมี 3 กิโลเมตร (โดยทั่วไปประมาณ 2 กิโลเมตร)
- 4) น้ำและอาหารที่มีการปนเปื้อนเชื้อไวรัสติดเชื้ผ่านทางอุปกรณ์เครื่องใช้ภายในฟาร์มที่มีการปนเปื้อน เช่น เข็มฉีดยา รองเท้าบูต อุปกรณ์ตัดทาง ตัดเขี้ยว และเสื้อผ้าของเกษตรกร

- การกระจายของโรค พบการเกิดโรคครั้งแรกในแคนาดาเมื่อ ปี พ.ศ.2522 และแพร่กระจายอย่างรวดเร็วไปยังทวีปอเมริกาเหนือ ในช่วง ปี พ.ศ.2523 ต่อมาพบการเกิดโรคในทวีปยุโรปในประเทศไทยพบว่ามี การระบาดครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2537 จนกระทั่งปัจจุบันพบการเกิดโรคนี้ได้ทั่วโลก โดยเฉพาะในเขตที่มีการเลี้ยงสุกรอย่างหนาแน่น

- ระยะฟักตัวของโรค ประมาณ 4-8 วัน

- อาการ ของโรค PRRS แตกต่างกันตามชนิดของเชื้อไวรัส ระดับภูมิคุ้มกันในฝูงลักษณะการเลี้ยงการจัดการฝูง

1) สุกรแม่พันธุ์ สุกรสาว มีไข้ เบื่ออาหาร สุขภาพทรุดโทรม อาจพบอาการบวมน้ำใต้ผิวหนัง ใบหู และขาหลัง ผิวหนังมีปื้นแดง พบภาวะคั่งเลือดโดยเฉพาะที่ใบหู อาจมีสีม่วงคล้ำ โดยจากอาการดังกล่าว ทำให้โรคนี้นี้มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “โรคบลูเอียร์ (Blue Ear)” หายใจลำบาก คลอดก่อนกำหนด หรือแท้งในสุกรอุ้มท้องทุกระยะ แต่จะรุนแรงในระยะสุดท้ายของการตั้งท้อง ลูกสุกรแท้งตายในท้อง เช่น มัมมี่ หรือ ลูกกรอก

2) พ่อสุกร

- โดยทั่วไปอาการทางคลินิกจะคล้ายกับแม่สุกร คือ จะพบการมีไข้ เบื่ออาหาร อาจมีอาการทางระบบทางเดินหายใจบ้าง และมักหายจากอาการป่วยได้เอง ภายใน 1 สัปดาห์

- พ่อพันธุ์ที่หายป่วยแล้ว จะมีเชื้อไวรัสอยู่ในร่างกาย และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำเชื้อ เนื่องจากเชื้อไวรัสมีผลทำให้การเคลื่อนตัวของอสุจิลดลง ตัวอสุจิผิดปกติ ทำให้อัตราการผสมติดต่ำ และลดความสมบูรณ์ของสุกรพ่อพันธุ์

3) ลูกสุกรในเล้าคลอด

- ส่วนใหญ่มักเป็นการติดเชื้อแบบเฉียบพลัน แสดงอาการเด่นชัดทางระบบหายใจโดยเฉพาะในกลุ่มอายุต่ำกว่า 2 สัปดาห์ ลูกสุกรอ่อนแอ มักตายในเวลาต่อมาในรายที่มีการติดเชื้อสายพันธุ์อเมริกา พบอาการทางประสาทร่วมด้วย เช่น ชัก และสั่นเกร็งของกล้ามเนื้อขา โดยเฉพาะขาหลัง ซึ่งสอดคล้องกับผลทางจุลพยาธิวิทยาที่พบโรคสมองอักเสบนอกจากนี้ ยังพบอาการขาหลังอ่อนแอ เนื่องจากขาดสารอาหาร มีลักษณะแฉะกางออก เรียกว่า “Spay Legs”

- ใบหูมีเลือดคั่งจนมีสีคล้ำ หรือ บลูเอียร์ (Blue ear)

- แคระแกร็น โตช้า มีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ จาม ปอดบวม เป็นต้น

- ผิวหนังเป็นปื้นแดง ขนหายบหยอง
- การติดเชื้อแทรกซ้อน จะทำให้อัตราการตายในสุกรเพิ่มสูงขึ้น ความรุนแรงของโรคจะลดลง เมื่อสุกรอายุมากขึ้น
- รอยโรค เชื้อไวรัส PRRS ทำให้เกิดการติดเชื้อในหลายระบบ แต่รอยโรคที่เห็นด้วยตาเปล่า ชัดเจน คือ ปอด และระบบน้ำเหลือง ปอด บวมและเต่ง ไม่แฟบ มีสีคล้ำ มักพบรอยโรคบริเวณปอดส่วนหน้าตอนล่างจนถึง กลีบล่าง(cranioventral lobes) ต่อม้ำเหลือง บริเวณ cervical, cranial, thoracic และ inguinal มีขนาดใหญ่ และสีเข้มกว่าปกติ
- การรักษา เนื่องจากเป็นโรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสจึงไม่มียารักษา การให้ยาปฏิชีวนะจะช่วยป้องกันการติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อน การให้ยาลดอักเสบและลดไข้ในแม่สุกรจะช่วยลดอัตราการคลอดก่อนกำหนด
- การป้องกันและควบคุมโรค
 - มีการจัดการฟาร์มและสุขาภิบาลที่ดี
 - สุกรสาวทดแทนในฝูง ควรมาจากแหล่งปลอดเชื้อ PRRS ก่อนนำเข้าร่วมฝูงต้องมีระยะพักในโรงเรือนแยกต่างหาก เพื่อเตรียมความพร้อมและปรับสภาพอย่างน้อย 2 เดือน ในปัจจุบันมีวัคซีนป้องกันโรค PRRS ทั้งวัคซีนเชื้อเป็นและเชื้อตาย เพื่อใช้ในการควบคุมโรค แต่ประสิทธิภาพของวัคซีนยังให้ผลไม่แน่นอน ดังนั้น ควรเน้นเรื่องการจัดการฟาร์มเป็นสำคัญเพื่อลดความสูญเสีย เนื่องจากการติดเชื้อโรค PRRS

ส่วนที่ 2

ระบบความปลอดภัย

ทางชีวภาพสำหรับฟาร์มสุกร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสุกร (Good Agricultural Practices for Pig farms)

สุกร (มกษ. 6403- 2558) เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2558 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2558 เพื่อให้มาตรฐานมีเนื้อหาทางวิชาการที่สอดคล้องกับกฎระเบียบระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงยกระดับคุณภาพการปฏิบัติของฟาร์มสุกรให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสำคัญด้านความปลอดภัยอาหาร สุขภาพสัตว์ สวัสดิภาพสัตว์ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรจึงเห็นควรให้แก้ไขปรับปรุงมาตรฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาฟาร์มสุกรให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

ฟาร์มสุกร (pig farm) หมายถึง สถานประกอบการที่เลี้ยงสุกรพ่อแม่พันธุ์ สุกรอนุบาลหรือสุกรขุน ใดๆ อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน

สถานที่ตั้ง

การเลือกสถานที่ตั้งเพื่อประกอบกิจการฟาร์มสุกรมีความสำคัญ ต้องคำนึงถึงการปนเปื้อนของอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพจากสภาพแวดล้อม การคมนาคมที่สะดวกและการมีแหล่งน้ำที่เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพ และสวัสดิภาพสัตว์ สามารถขนส่งสุกร อาหารสัตว์ เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์ต่างๆ ได้สะดวก และไม่เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ ดังนี้

1. มีหลักฐานแสดงการยินยอมให้ประกอบกิจการจากราชการส่วนท้องถิ่น
2. ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของอันตรายทางกายภาพ เคมีและชีวภาพ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรวมขยะ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของสุกร และคน รวมทั้งสวัสดิภาพสัตว์ หรือมีมาตรการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม
3. ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีเส้นทางคมนาคมที่สามารถขนส่งสุกร อาหารสัตว์ เวชภัณฑ์และอุปกรณ์ต่างๆ ได้สะดวก ไม่อยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมขังได้
4. มีแหล่งน้ำที่สะอาดและใช้เพียงพอ

ผังและลักษณะฟาร์ม

การวางผังฟาร์มและการจัดแบ่งพื้นที่ภายในฟาร์มอย่างเหมาะสม จะช่วยป้องกันการปนเปื้อน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์สวัสดิภาพสัตว์ และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. มีพื้นที่ขนาดเพียงพอและเหมาะสมในการเลี้ยงสุกร ไม่หนาแน่นจนก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสวัสดิภาพสัตว์
2. มีรั้วหรือแนวกันธรรมชาติที่สามารถควบคุมการเข้า-ออกของคนและป้องกันสัตว์อื่นจากภายนอกได้
3. มีการวางผังฟาร์มสุกรที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานอย่างถูกสุขลักษณะ กำหนดพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน เช่น พื้นที่เลี้ยงสัตว์ พื้นที่เก็บอาหารสัตว์ พื้นที่สำหรับแยกและรักษาสุกรป่วย พื้นที่รวบรวมขยะและมูล พื้นที่ทำลายซาก และพื้นที่จำหน่ายสุกร จัดแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนแยกจากบริเวณเลี้ยงสัตว์
4. มีมาตรการในการป้องกันสัตว์ต่างๆ เข้าสู่พื้นที่ส่วนการผลิต และมีการควบคุมการเข้า-ออก ของคนผ่านทางช่องทางเข้า-ออกที่กำหนด เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม

โรงเรือน

โครงสร้างโรงเรือนที่แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีพื้นที่เพียงพอ และมีการจัดการให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงสุกร จะส่งผลดีต่อสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ ดังนี้

1. มีโครงสร้างแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีการระบายอากาศที่ดี ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา
2. มีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงสุกร และมีสภาพแวดล้อมภายในโรงเรือนเหมาะสมกับสายพันธุ์ ขนาด และอายุของสุกร
3. กรณีโรงเรือนปิดซึ่งมีการควบคุมสภาพแวดล้อม ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศและแสงสว่าง ให้มีสัญญาณเตือนและมีมาตรการดำเนินการในกรณีอุปกรณ์อัตโนมัติไม่ทำงานไฟฟ้าดับหรือขัดข้อง

การจัดการฟาร์ม

การจัดการฟาร์มสุกรที่มีรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญของฟาร์มสุกร จะช่วยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำคู่มือไปใช้ในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง และช่วยให้การจัดการฟาร์มสุกรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่

- 1) การเตรียมโรงเรือนก่อนนำสุกรเข้าเลี้ยง
- 2) การจัดการฟาร์ม
- 3) ระบบการเลี้ยงสุกร
- 4) การจัดการอาหารและน้ำสำหรับสุกร
- 5) การทำความสะอาดและบำรุงรักษาโรงเรือน และอุปกรณ์
- 6) การจัดการด้านสุขภาพสุกร
- 7) การควบคุมสัตว์พาหะ
- 8) การจัดการด้านสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม
- 9) การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์
- 10) การบันทึกข้อมูล

การจัดการอาหารและน้ำ

การจัดการให้สุกรได้รับอาหารและน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการ จะส่งผลดีต่อสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ ดังนี้

1. ใช้อาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสุกร ตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558
2. ห้ามใช้สารต้องห้ามตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2558
3. การผสมยาลงในอาหารสัตว์ให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกรแยกพื้นที่เก็บอาหารสัตว์ผสมยาออกจากพื้นที่เก็บอาหารทั่วไป และมีป้ายบ่งชี้
4. มีการตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์ทางกายภาพเบื้องต้น
5. จัดภาชนะและอุปกรณ์ให้อาหารเหมาะสมกับอายุ ขนาด และจำนวนของสุกร และจัดวางในตำแหน่งที่สุกรทุกตัวเข้ากินอาหารได้
6. มีสถานที่เก็บอาหารสัตว์และวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่สะอาด ระบายอากาศดี สามารถป้องกันความชื้น เชื้อรา และสัตว์พาหะต่างๆ ได้ โดยแยกออกจากสถานที่เก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ และสารเคมีเป็นพิษ
7. นำอาหารสัตว์ที่เก็บไว้ก่อนออกใช้ก่อน (first in - first out)
8. น้ำที่ใช้ในฟาร์มได้รับการป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย หรือมีมาตรการในการปรับปรุงคุณภาพก่อนนำมาใช้
9. มีน้ำสะอาดให้สุกรกินได้อย่างทั่วถึง

การจัดการโรงเรือน อุปกรณ์ และการบำรุงรักษา

การจัดการโรงเรือน อุปกรณ์ ให้สะอาด เป็นการลดการสะสมของเชื้อก่อโรค และการบำรุงรักษาโรงเรือน อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานจะช่วยให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยต่อสุกรและบุคลากร ดังนี้

1. ทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์ให้ถูกสุขลักษณะ และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุกรและบุคลากร
2. นำมูลสัตว์ออกและทำความสะอาด ไม่ให้เกิดการหมักหมมภายในโรงเรือนและบริเวณรอบๆ
3. ภายหลังจากย้ายสุกรออกจากโรงเรือน ให้ทำความสะอาด ซ้ำเชื้อคอกและอุปกรณ์และปิดพักไว้ก่อนนำสุกรรุ่นใหม่เข้าเลี้ยง ตามระยะเวลาที่กรมปศุสัตว์กำหนด
4. มีมาตรการควบคุมและกำจัดสัตว์พาหะที่เหมาะสม

บุคลากร

บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตามหน้าที่ความรับผิดชอบ มีสุขลักษณะส่วนบุคคลและสุขภาพดี จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสุกรได้รับการดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพอย่างถูกต้อง ดังนี้

1. มีจำนวนบุคลากรเพียงพอ จัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยคำนึงถึงถึงจำนวนสุกรที่เลี้ยง

2. บุคลากรมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน บุคลากรที่ทำหน้าที่เลี้ยงสุกรต้องมีความรู้ โดยได้รับการฝึกอบรมหรือการฝึกอบรมในขณะที่ปฏิบัติงานในการเลี้ยงสุกร
3. มีสัตวแพทย์ที่มีใบรับรองเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกรจากกรมปศุสัตว์
4. บุคลากรมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี และได้รับการตรวจสอบสุขภาพประจำปี รวมถึงโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคนที่สำคัญ
5. มีมาตรการป้องกันการปนเปื้อนเชื้อก่อโรคเข้าสู่ส่วนการผลิตผ่านทางบุคลากร เช่น การจัดเตรียมห้องอาบน้ำ เครื่องแต่งกายและรองเท้าสำหรับผู้ปฏิบัติงาน
6. บุคลากรที่เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อซึ่งอาจปนเปื้อนสู่ระบบการผลิต ห้ามเข้าปฏิบัติงานภายในส่วนโรงเรือนเลี้ยงสุกร

สุขภาพสัตว์

มาตรการป้องกันและควบคุมโรค เช่น ความปลอดภัยทางชีวภาพ การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่เหมาะสม และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 มีความสำคัญต่อสุขภาพของสุกร ช่วยให้สามารถป้องกันการแพร่กระจายและควบคุมเชื้อก่อโรคผ่านทางคน สัตว์ และยานพาหนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. มีมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพในการป้องกันและควบคุมโรคอย่างเหมาะสม ภายใต้การกำกับดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกร
2. มีมาตรการป้องกันโรคที่อาจมากับสุกรรุ่นใหม่ที่น่าเข้าฟาร์ม
3. มีการป้องกันและควบคุมโรคที่มากับยานพาหนะ อุปกรณ์ และบุคคลก่อนเข้า-ออกฟาร์มรวมถึงมีการจุดบันทึกการผ่านเข้า-ออกฟาร์มที่สามารถตรวจสอบได้
4. มีโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มกันโรค รวมถึงการกำจัดพยาธิภายในและภายนอก ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกร
5. กรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

การบำบัดโรคสัตว์

การบำบัดโรคสัตว์จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกรเพื่อให้สุกรได้รับการตรวจวินิจฉัย การรักษา การป้องกันการเกิดโรคอย่างถูกต้องและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ รวมทั้งไม่เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค ดังนี้

1. การบำบัดโรคสัตว์ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกรโดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510
2. การใช้เข็มฉีดยาสุกร ต้องมีวิธีปฏิบัติงานในการป้องกันไม่ให้เข็มฉีดยาหักค้างในตัวสัตว์และมีมาตรการแก้ไขในกรณีที่เกิดปัญหา

สวัสดิภาพสัตว์

การจัดการการเลี้ยงสุกรต้องคำนึงถึงหลักสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้สุกรสามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ มีความเป็นอยู่ที่ดี และไม่เกิดความทุกข์ทรมาน ดังนี้

1. เลี้ยงหรือดูแลให้สุกรมีความเป็นอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม มีสุขอนามัยที่ดี มีที่อยู่ อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557
2. กรณีที่สุกรป่วย บาดเจ็บ หรือพิการ ซึ่งไม่สามารถรักษาให้หายได้ ให้ปฏิบัติอย่างเหมาะสมไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมาน โดยการพิจารณาทำการุณยฆาตให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกรหรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกร

สิ่งแวดล้อม

การจัดการซาก ขยะ ของเสีย และน้ำเสียจากฟาร์มสุกรจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงต้องมีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

1. จัดเก็บขยะมูลฝอยในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด นำไปกำจัดอย่างเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ
2. มีวิธีการจัดการมูลฟองติดเชื้อและขยะอันตราย แยกจากขยะทั่วไป
3. กำจัดและทำลายซากสุกรด้วยวิธีที่เหมาะสม โดยอยู่ในดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสุกร
4. มีระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อปรับปรุงคุณภาพของน้ำทิ้ง โดยน้ำทิ้งจากฟาร์มสุกรต้องเป็นไปตาม

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยการกำหนดให้การเลี้ยงสุกรเป็น

5. แหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทการเลี้ยงสุกร
6. มีการจัดการมูลสุกรและการป้องกันกลิ่นรบกวน

การบันทึกข้อมูล

การบันทึกและเก็บรักษาข้อมูลมีความสำคัญที่จะช่วยในการวิเคราะห์หาสาเหตุที่มาของปัญหาหรือข้อผิดพลาดในการจัดการ และตามสอบการทำงานในแต่ละขั้นตอนว่ามีความถูกต้องตามวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้

1. มีการบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการฟาร์ม ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพสุกร และการควบคุมโรค การจัดการด้านการผลิต รวมถึงการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้
 - ข้อมูลเกี่ยวกับตัวสุกร เช่น หมายเลข อายุ เพศ พันธุ์ ประวัติการผสมพันธุ์ การคลอดการได้รับวัคซีน และการรักษาพยาบาล
 - การจัดการอาหารและน้ำ เช่น แหล่งที่มาของอาหารและน้ำ การให้อาหารและน้ำ
 - การรับสุกรที่แสดงแหล่งที่มา
 - การจำหน่ายและกระจายสุกร
 - การเข้า-ออกของบุคคลและยานพาหนะ
 - การใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตราย

- การใช้วัคซีนและยาสัตว์ เช่น ไบโอสายสัตว์ ไบโอมอบหมายการใช้ยาสัตว์
 - ข้อมูลบุคลากร เช่น ประวัติบุคลากร ประวัติการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอดความรู้หน้าที่ ความรับผิดชอบ และผลการตรวจสอบประจำปี
 - บันทึกที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดน้ำเสีย
2. ให้เก็บรักษาบันทึกข้อมูลเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี

ส่วนที่ 3

ข้อมูลการเลี้ยงสุกรใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อมูลการเลี้ยงสุกร

3.1 ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2566 – 2567

ตารางที่ 1 ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร ปี 2566 - 2567

ลำดับ ที่	อำเภอ	จำนวนสัตว์ (ตัว)		จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	
		ปี 2566	ปี 2567	ปี 2566	ปี 2567
1	เมืองสุราษฎร์ธานี	1,433	1,579	37	40
2	กาญจนดิษฐ์	97,788	88,352	412	317
3	ดอนสัก	6,483	6,547	84	84
4	เกาะสมุย	229	190	6	5
5	เกาะพะงัน	80	60	3	2
6	ไชยา	22,432	20,040	66	33
7	ท่าชนะ	8,648	9,477	107	105
8	คีรีรัฐนิคม	7,706	7,697	107	104
9	บ้านตาขุน	685	919	27	29
10	พนม	3,726	3,646	41	32
11	ท่าฉาง	7,022	9,792	131	136
12	บ้านนาสาร	4,666	4,054	40	42
13	บ้านนาเดิม	4,169	3,511	48	45
14	เคียนซา	573	573	26	26
15	เวียงสระ	2,808	2,848	35	36
16	พระแสง	13,419	12,110	194	192
17	พุนพิน	2,780	2,741	64	61
18	ชัยบุรี	7,453	3,069	152	46
19	วิภาวดี	3,114	2,768	92	80
รวม		195,214	179,973	1,672	1,415

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2567

3.2 กลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ ปี 2566 (ข้อมูลสะสม)

ในปี 2566 มีกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ จำนวน 97 กลุ่ม สมาชิก 2,425 ราย ตารางที่ 2 กลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ ปี 2566 (ข้อมูลสะสม)

อำเภอ	เมือง	กาญจนดิษฐ์	ดอนสัก	เกาะสมุย	เกาะพะงัน	ไชยา	ท่าชนะ	คีรีรัฐนิคม	บ้านตาขุน
จำนวนกลุ่ม	6	3	2	2	-	6	8	12	1
จำนวนสมาชิก	150	75	50	50	-	150	200	300	25

อำเภอ	พนม	ท่าฉาง	บ้านนาสาร	บ้านนาเดิม	เคียนซา	เวียงสระ	พระแสง	พุนพิน	ชัยบุรี	วิภาวดี
จำนวนกลุ่ม	3	10	1	2	14	6	7	8	4	2
จำนวนสมาชิก	75	250	25	50	350	150	175	200	100	50

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2567

3.3 อาสาสมัครเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2567 ด้านปศุสัตว์

ในปี 2567 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีอาสาสมัครเกษตรด้านปศุสัตว์ จำนวนทั้งสิ้น 544 ราย ตารางที่ 3 อาสาสมัครเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2567 ด้านปศุสัตว์ (ข้อมูลสะสม)

อำเภอ	เมือง	กาญจนดิษฐ์	ดอนสัก	เกาะสมุย	เกาะพะงัน	ไชยา	ท่าชนะ	คีรีรัฐนิคม	บ้านตาขุน
จำนวนกลุ่ม	52	16	23	1	5	44	12	5	2

อำเภอ	พนม	ท่าฉาง	บ้านนาสาร	บ้านนาเดิม	เคียนซา	เวียงสระ	พระแสง	พุนพิน	ชัยบุรี	วิภาวดี
จำนวนกลุ่ม	1	16	20	65	21	40	80	33	41	19

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูล ณ วันที่ 8 กรกฎาคม 2567

3.4 ข้อมูลการผลิตด้านปศุสัตว์ (สุกร)

ตารางที่ 4 ข้อมูลการผลิตสุกร

ปี	จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ (ครัวเรือน)	จำนวนตัว ณ 1 ม.ค. (ตัว)	ปริมาณการผลิต (ตัว)
2563	3,485	214,602	364,823
2564	3,639	227,904	352,876
2565	1,592	175,580	288,506
2566	1,672	175,561	315,807
2567	1,415	179,973	324,528

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2567

หมายเหตุ : ปี 2567 ข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนตั้งแต่เดือนมกราคม - กรกฎาคม 2567

3.5 ปฏิทินการผลิตและการกระจายผลผลิต ปี 2567

ตารางที่ 5 ปฏิทินการผลิตและการกระจายผลผลิต ปี 2567

ชนิดสินค้า	ปี	เดือน											
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. สุกร													
ปริมาณการเลี้ยง (ตัว)		27,004											
ช่วงเวลาการเลี้ยง		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
จำนวนตัวที่ออกจำหน่าย (ร้อยละ)	2566	8.36	8.36	8.36	8.36	8.36	8.36	8.36	8.36	8.36	8.36	8.36	8.09
	2567	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33
ภัยธรรมชาติตามฤดูกาล													
- ภัยแล้ง		-	-	✓	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-
- น้ำท่วม		-	-	-	-	-	-	-	-	-	✓	✓	✓
- โรคระบาด ได้แก่ PRRS และ ASF		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2567

หมายเหตุ : ข้อมูลจำนวนตัวที่ออกจำหน่าย (ร้อยละ) เป็นข้อมูลปฏิทินผลผลิตสินค้าเกษตรรายเดือนระดับจังหวัดประจำปี พ.ศ. 2566
ข้อมูล ณ 30 พฤศจิกายน 2566

3.6 ข้อมูลการเคลื่อนย้ายสินค้าปศุสัตว์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 6 ข้อมูลการเคลื่อนย้ายสุกรของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2564 - 2567

หน่วย : มูลค่า (ล้านบาท)

ชนิดสินค้า	ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566		ปี 2567	
	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า	ปริมาณ (ตัว)	มูลค่า
สุกรขุน	99,235	927.85	112,617	1176.85	66,932	589.1	84,370	649.65

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2567

3.7 มาตรฐานด้านปศุสัตว์

ตารางที่ 7 จำนวนฟาร์มสุกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

อำเภอ	เมือง	กาญจนดิษฐ์	ดอนสัก	เกาะสมุย	เกาะพะงัน	ไชยา	ท่าชนะ	คีรีรัฐนิคม	บ้านตาขุน
จำนวนฟาร์ม	-	126	4	-	-	23	3	3	-
จำนวนตัว	-	75,555	2,900	-	-	21,680	2,500	2,600	-

อำเภอ	พนม	ท่าฉาง	บ้านนาสาร	บ้านนาเดิม	เคียนซา	เวียงสระ	พระแสง	พุนพิน	ชัยบุรี	วิภาวดี
จำนวนฟาร์ม	1	8	2	3	1	2	4	3	1	1
จำนวนตัว	1,500	8,200	1,252	1,470	1,600	2,030	4,300	2,245	540	550

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2567

รวมทั้งสิ้น	
จำนวนฟาร์ม	185
จำนวนตัว	129,144

3.8 ข้อมูลสถานะ/ฟาร์มที่ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงที่เหมาะสม (GFM)

ตารางที่ 8 ข้อมูลสถานะ/ฟาร์มที่ระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงที่เหมาะสม (GFM)

อำเภอ	เมือง	กาญจนดิษฐ์	ดอนสัก	เกาะสมุย	เกาะพะงัน	ไชยา	ท่าชนะ	คีรีรัฐนิคม	บ้านตาขุน
จำนวนฟาร์ม	1	1	2	1	-	1	1	1	-
จำนวนตัว	750	1,500	203	20	-	484	70	800	-

อำเภอ	พนม	ท่าฉาง	บ้านนาสาร	บ้านนาเดิม	เคียนซา	เวียงสระ	พระแสง	พุนพิน	ชัยบุรี	วิภาวดี
จำนวนฟาร์ม	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
จำนวนตัว	-	-	-	-	-	-	-	157	100	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2567

รวมทั้งสิ้น	
จำนวนฟาร์ม	11
จำนวนตัว	4,084

3.9 ข้อมูลโรงฆ่าสัตว์ในพื้นที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2567

ตารางที่ 9 ข้อมูลโรงฆ่าสัตว์ในพื้นที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2567

ลำดับ	ชนิด	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ที่อยู่			
				เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ
1	สุกร	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	(สนง.)เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	134	1	มะขามเตี้ย	เมืองฯ
2	ไก่	โรงฆ่าสัตว์พิบูล	นางสาวพิบูล ป้อมน้อย	99/2	7	คลองน้อย	เมืองฯ
รวม อำเภอเมืองฯ 2 แห่ง (สุกร 1 ไก่ 1)							
3	สุกร	โรงฆ่าสัตว์ทุ่งกง	นางปทุมวัน แดงสุภา	114/13	2	ทุ่งกง	กาญจนดิษฐ์
4	สุกร	โรงฆ่าสัตว์ข้างชาย	นายสุพร เทือกสุบรรณ	20/3	3	ข้างชาย	กาญจนดิษฐ์
5	สุกร	โรงฆ่าสัตว์ข้างขวา	นายสุรชัย เมืองมี	86/2	8	ข้างขวา	กาญจนดิษฐ์
6	สุกร	โรงฆ่าสัตว์บ่อโฉลก	นายภักดีกุล วิฑิพยรอด	60/11	4	ทุ่งกง	กาญจนดิษฐ์
7	สุกร	โรงฆ่าสัตว์ท่าอูแท	นายปิยะรัฐ นุ้ยบุตร	9/53	5	ท่าอูแท	กาญจนดิษฐ์
8	สุกร	โรงฆ่าสัตว์กาญจนดิษฐ์	หจก.แอร์ฟนการเกษตร	60/2	4	กะแดะ	กาญจนดิษฐ์
9	สุกร	โรงฆ่าสัตว์ใหญ่เทพ	คุณสุเทพ แพร่ตัน	45/14	1	ข้างขวา	กาญจนดิษฐ์
10	สุกร	โรงฆ่าสัตว์ท่าทองใหม่	นายปฐวี แจ้งวิถิ	42/2	2	ท่าทองใหม่	กาญจนดิษฐ์
11	สุกร	โรงฆ่าสัตว์โชคชัย	นายโชคชัย โกละกะ	12/4	8	ข้างชาย	กาญจนดิษฐ์
12	ไก่	โรงฆ่าสัตว์ บจ.มิตรเจริญฟาร์ม	บจ.มิตรเจริญฟาร์ม	86/13	4	ทุ่งกง	กาญจนดิษฐ์
13	ไก่	โรงฆ่าสัตว์ บจ.เจริญสุขชิกแก่น	บจ.เจริญสุขชิกแก่น	27/10	3	ข้างชาย	กาญจนดิษฐ์
14	ไก่	โรงฆ่าสัตว์ฮาร์ธอน ชิกแก่น	นางสาวรัตนานา นาคโตน	175/6	5	ท่าทองใหม่	กาญจนดิษฐ์
รวม อำเภอกาญจนดิษฐ์ 12 แห่ง (สุกร 9 ไก่ 3)							
15	สุกร	โรงฆ่าสัตว์ปากแพรก	นางสาวชาลิสา ชุมชู	81/2	15	ปากแพรก	ดอนสัก
รวม อำเภอดอนสัก 1 แห่ง (สุกร 1)							
16	สุกร	โรงฆ่าสัตว์บ้านทุ่ง	นายอภิชัย ทับทุ่ง	107/3	7	ทุ่ง	ไชยา

ลำดับ	ชนิด	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ที่อยู่			
				เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ
17	สุกร	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลตลาดไชยา	(สนง.)เทศบาลตำบลตลาดไชยา	18/2	3	ตลาดไชยา	ไชยา
รวม อำเภอไชยา 2 แห่ง (สุกร 2)							
18	สุกร	โรงฆ่าสัตว์คีรีรัฐนิคม	นายสุนทร ชูถนอม	101/1	9	ท่ากระดาน	คีรีรัฐนิคม
19	สุกร	คักดาโรงฆ่าสัตว์	นายนราพงศ์ คักดา	66	4	บ้านยาง	คีรีรัฐนิคม
รวม อำเภอคีรีรัฐนิคม 2 แห่ง (สุกร 2)							
20	สุกร	โรงฆ่าสัตว์ตำบลเสียด	นางสาวสุภลักษณ์ โสมกลิ้ง	76/16	6	เสียด	ท่าฉาง
รวม อำเภอท่าฉาง 1 แห่ง (สุกร 1)							
21	สุกร	โรงฆ่าสัตว์อุตม	นางสาวน้ำเพชร นาคทุ่งเตา	35/3	1	ทุ่งเตา	บ้านนาสาร
22	ไก่	ห้างหุ้นส่วนจำกัดอำพลฟาร์มไก่	หจก.อำพลฟาร์มไก่	171/2	1	คลองปราบ	บ้านนาสาร
23	ไก่	โรงฆ่าสัตว์กิตติธรรมาพัศ	นางพรรัตน์ พัฒนชู	76/8	1	น้ำพุ	บ้านนาสาร
รวม อำเภอบ้านนาสาร 3 แห่ง (สุกร 1 ไก่ 2)							
24	สุกร	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลเวียงสระ	(สนง.)เทศบาลตำบลเวียงสระ	-	1	เวียงสระ	เวียงสระ
รวม อำเภอเวียงสระ 1 แห่ง (สุกร 1)							
25	สุกร	โรงฆ่าหมูทอง	นางสาวถิรวรรณ อ่อนเครง	72	10	อิปัน	พระแสง
26	สุกร	โรงฆ่าสัตว์บางสวรรค์	นางสาวมณีนญา บุญเครือ	15/19	4	บางสวรรค์	พระแสง
รวม อำเภอพระแสง 2 แห่ง (สุกร 2)							
27	สุกร	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองท่าข้าม	(สนง.)เทศบาลเมืองท่าข้าม	2/7	-	ท่าข้าม	พุนพิน
รวม อำเภอพุนพิน 1 แห่ง (สุกร 1)							
28	สุกร	โรงฆ่าสัตว์ พีพี.ฟาร์ม	นางสาวจรรยา ณ สวาท	15/1	3	สองแพรก	ชัยบุรี
รวม อำเภอชัยบุรี 1 แห่ง (สุกร 1)							

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2567

3.10 ข้อมูลด้านปศุสัตว์

ด้านกักกันสัตว์ทำอากาศยานนานาชาติสมุย ที่ตั้ง ทำอากาศยานนานาชาติสมุย ตำบลบ่อผุด อำเภอเกาะสมุย โทรศัพท์ 077-428554 E-mail : qssm_urt@dld.go.th มีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ไม่มี มี ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์ ไม่มี มี

ส่วนที่ 4

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

สถานการณ์และแนวโน้ม ปี 2567

1. สถานการณ์ ปี 2566

1.1 ของโลก

1.1.1 การผลิต

ปี 2562 - 2566 การผลิตเนื้อสุกรของโลกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.45 ต่อปี โดยในปี 2566 การผลิตเนื้อสุกรของโลกปริมาณรวม 115.498 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 114.533 ล้านตัน ของปี 2565 ร้อยละ 0.84 ซึ่งประเทศจีนยังคงเป็นผู้ผลิตสุกรอันดับ 1 ของโลก ปริมาณ 56.500 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหภาพยุโรป 21.500 ล้านตัน สหรัฐอเมริกา 12.385 ล้านตัน และบราซิล 4.600 ล้านตัน โดยแนวโน้มการผลิตของจีน สหรัฐอเมริกา และบราซิล เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 1.97 ร้อยละ 1.09 และร้อยละ 5.75 ตามลำดับ ในขณะที่สหภาพยุโรป มีการผลิตลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 3.49

1.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2562 - 2566 ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของโลกเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.59 ต่อปี โดยในปี 2566 การบริโภคเนื้อสุกรของโลกมีปริมาณรวม 115.005 ล้านตัน เพิ่มจาก 113.239 ล้านตันของปี 2565 ร้อยละ 1.56 ซึ่งจีนมีการบริโภคเนื้อสุกรมากที่สุด ปริมาณ 58.683 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหภาพยุโรป 18.40 ล้านตัน และสหรัฐอเมริกา 9.839 ล้านตัน โดยแนวโน้มการบริโภคเนื้อสุกรของจีน และสหภาพยุโรป เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 2.17 และร้อยละ 0.96 ตามลำดับ ในขณะที่สหรัฐอเมริกามีการบริโภคเนื้อสุกร ลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 1.19

(2) การส่งออก

ปี 2562 - 2566 การส่งออกเนื้อสุกรของโลกลดลงในอัตราร้อยละ 1.83 ต่อปี โดยในปี 2566 การส่งออกเนื้อสุกรมีปริมาณรวม 10.144 ล้านตัน ลดลงจาก 10.940 ล้านตัน ของปี 2565 ร้อยละ 7.28 ซึ่งสหภาพยุโรปมีการส่งออกเนื้อสุกรมากที่สุด ปริมาณ 3.200 ล้านตัน รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา 3.067 ล้านตัน และ

แคนาดา 1.310 ล้านตัน โดยการส่งออกของสหภาพยุโรปและแคนาดา ลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 23.32 และร้อยละ 7.42 ตามลำดับ ขณะที่สหรัฐอเมริกา มีการส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 6.57

(3) การนำเข้า

ปี 2562 - 2566 การนำเข้าเนื้อสุกรของโลกลดลงในอัตราร้อยละ 0.91 ต่อปี โดยในปี 2566 การนำเข้าเนื้อสุกรปริมาณรวม 9.641 ล้านตัน ลดลงจาก 9.797 ล้านตัน ของปี 2565 ร้อยละ 1.59 ซึ่งจีนเป็นประเทศผู้นำเข้าเนื้อสุกรรายใหญ่ของโลก ปริมาณ 2.275 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น 1.490 ล้านตัน และเม็กซิโก 1.310 ล้านตัน โดยจีนและเม็กซิโก มีการนำเข้าเนื้อสุกรเพิ่มขึ้นจากปี 2565 ร้อยละ 7.06 และร้อยละ 0.85 ตามลำดับ ขณะที่ญี่ปุ่น มีการนำเข้าเนื้อสุกรลดลงจากปี 2565 ร้อยละ 2.17

1.2 ของไทย

1.2.1 การผลิต

ปี 2562 - 2566 การผลิตสุกรมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 8.07 ต่อปี โดยในปี 2566 มีปริมาณการผลิตสุกร 17.471 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 15.815 ล้านตัว ของปี 2565 ร้อยละ 10.47 เนื่องจากการฟื้นตัวของโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร ทำให้ปริมาณแม่พันธุ์เพิ่มมากขึ้น

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2562 - 2566 ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรมีแนวโน้มลดลงในอัตราร้อยละ 7.54 ต่อปี ซึ่งสุกรที่ผลิตได้ใช้บริโภคภายในประเทศเป็นหลัก โดยในปี 2566 มีปริมาณการบริโภคสุกร 1.317 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.128 ล้านตัน ของปี 2565 ร้อยละ 16.76 เนื่องจากปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ผู้บริโภคเข้าถึงได้มากขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2562 - 2566 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสุกรพันธุ์ ลดลงในอัตราร้อยละ 63.46 และร้อยละ 52.71 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2566 ไทยส่งออกสุกรพันธุ์ปริมาณ 55,737 ตัว มูลค่า 479 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 4,608 ตัว มูลค่า 102 ล้านบาท ของปี 2565 คิดเป็น 11 เท่า และ 3.70 เท่า ตามลำดับ

ปี 2562 - 2566 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกสุกรมีชีวิตอื่น ๆ ลดลงในอัตราร้อยละ 5.09 และร้อยละ 1.05 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2565-2566 ไทยส่งออกสุกรมีชีวิต ปริมาณ 142,792 ตัว มูลค่า 896 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 820,228 ตัว มูลค่า 5,842 ล้านบาท ของปี 2565 คิดเป็นร้อยละ 82.59 และร้อยละ 84.66 ตามลำดับ

ปี 2562 - 2566 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็ง ลดลงในอัตรา ร้อยละ 44.62 และร้อยละ 40.13 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2566 ไทยส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็ง ปริมาณ 1,771 ตัน มูลค่า 250 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปริมาณ 1,178 ตัน มูลค่า 189 ล้านบาท ของปี 2565 ร้อยละ 50.34 และร้อยละ 32.48 ตามลำดับ โดยตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ฮองกง เมียนมา และ สเปนลาว

ปี 2562 - 2566 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเนื้อสุกรแปรรูป ลดลงในอัตราร้อยละ 18.81 และร้อยละ 18.05 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2566 ไทยส่งออกเนื้อสุกรแปรรูป ปริมาณ 3,733 ตัน มูลค่า

917 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 4,716 ตัน มูลค่า 1,162 ล้านบาท ของปี 2565 ร้อยละ 20.84 และร้อยละ 21.08 ตามลำดับ โดยตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น กัมพูชา ฮองกง และสปป. ลาว

ทั้งนี้ ปริมาณการส่งออกในภาพรวมลดลงเป็นผลมาจากผลผลิตสุกรเสียหายจากโรค ASF ซึ่งอยู่ระหว่างการฟื้นฟูและพัฒนาการเลี้ยงสุกรภายใต้ระบบความปลอดภัยด้านชีวภาพ

(3) การนำเข้า

ปี 2562 - 2566 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร ลดลงในอัตราร้อยละ 9.35 และร้อยละ 3.71 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2566 ไทยนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรปริมาณ 250 ตัน มูลค่า 85 ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ 264 ตัน มูลค่า 87 ล้านบาท ของปี 2565 ร้อยละ 5.30 และร้อยละ 2.30 ตามลำดับ โดยนำเข้าจากประเทศในสหภาพยุโรป ได้แก่ อิตาลี สเปน และเดนมาร์ก

(4) ราคา

1) ราคาที่เกษตรกรขายได้

ปี 2562 - 2566 ราคาที่เกษตรกรขายได้เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.93 ต่อปี โดยราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ปี 2566 เฉลี่ยกิโลกรัมละ 79.03 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 99.46 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 20.54 เนื่องจากปริมาณผลผลิตสุกรที่ออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

2) ราคาส่งออก

ปี 2562-2566 ราคาส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็ง ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร และเนื้อสุกรแปรรูป เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.12 ร้อยละ 45.13 และร้อยละ 0.32 ต่อปี ตามลำดับ โดยในปี 2566 ราคาส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็งและผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร เฉลี่ยกิโลกรัมละ 141.06 บาท และ 353.67 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 160.15 บาท และ 376.28 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 11.92 และร้อยละ 6.01 ตามลำดับ ส่วนราคาส่งออกเนื้อสุกรแปรรูปเฉลี่ยกิโลกรัมละ 245.53 บาท สูงขึ้นเล็กน้อยจากกิโลกรัมละ 245.09 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 0.18

3) ราคานำเข้า

ปี 2562 - 2566 ราคานำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกรลดลงในอัตราร้อยละ 2.93 ต่อปี และราคานำเข้าดิบสูงขึ้น ร้อยละ 5.82 ต่อปี โดยในปี 2566 ราคานำเข้าส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกรเฉลี่ยกิโลกรัมละ 16.57 บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ 18.57 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 10.77 ส่วนราคานำเข้าดิบเฉลี่ยกิโลกรัมละ 25.27 บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ 22.85 บาท ของปี 2565 ร้อยละ 10.60

2. แนวโน้ม ปี 2567

2.1 ของโลก

2.1.1 การผลิต

ปี 2567 คาดว่าการผลิตเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณ 115.492 ล้านตัน ค่อนข้างทรงตัวเมื่อเทียบกับปริมาณ 115.498 ล้านตัน ของปี 2566 โดยจีน และสหภาพยุโรป มีปริมาณการผลิต 55.950 ล้านตัน และ 21.150 ล้านตัน ตามลำดับ ลดลงจากปริมาณ 56.500 ล้านตัน และ 21,500 ล้านตัน ของปี 2566 ร้อยละ 0.97 และร้อยละ 1.63 ตามลำดับ ขณะที่สหรัฐอเมริกา และบราซิล มีการขยายการผลิตเพิ่มขึ้นจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ โดยคาดว่าจะมีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นจากปี 2566 ร้อยละ 2.22 และร้อยละ 4.89 ตามลำดับ

2.1.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2567 คาดว่าความต้องการบริโภคเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 114.925 ล้านตัน ลดลงเล็กน้อยจาก 115.005 ล้านตัน ของปี 2566 ร้อยละ 0.07 เนื่องจากประเทศที่บริโภคเนื้อสุกรที่สำคัญของโลก ได้แก่ จีน และสหภาพยุโรป จะมีปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรลดลงจากปี 2566 ร้อยละ 0.93 และร้อยละ 1.90 ตามลำดับ

(2) การส่งออก

ปี 2567 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 10.365 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 10.144 ล้านตัน ของปี 2566 ร้อยละ 2.18 โดยสหภาพยุโรปมีการส่งออกมากที่สุด ปริมาณ 3.200 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา 3.152 ล้านตัน และแคนาดา 1.305 ล้านตัน โดยสหรัฐอเมริกา การส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2566 ร้อยละ 2.77 ขณะที่แคนาดาการส่งออกมีแนวโน้มลดลงจากปี 2566 ร้อยละ 0.38

(3) การนำเข้า

ปี 2567 คาดว่าการนำเข้าเนื้อสุกรของโลกจะมีปริมาณรวม 9.749 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 9.641 ล้านตัน ของปี 2566 ร้อยละ 1.12 เนื่องจากประเทศที่ผู้นำเข้าหลัก เช่น จีน ญี่ปุ่น มีการนำเข้าเพิ่มขึ้น โดยจีนนำเข้าเนื้อสุกรมากที่สุด ปริมาณ 2.300 ล้านตัน รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น 1.510 ล้านตัน การนำเข้าของจีน และญี่ปุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2566 ร้อยละ 1.10 และร้อยละ 1.34 ตามลำดับ

2.2 ของไทย

2.2.1 การผลิต

ปี 2567 คาดว่าการผลิตสุกรมีปริมาณ 18.155 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก 17.471 ล้านตัว ของปี 2566 ร้อยละ 3.91 เนื่องจากการฟื้นตัวจากโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever : ASF) ด้วยการยกระดับมาตรฐานการเลี้ยงที่เข้มงวดของกรมปศุสัตว์ อย่างไรก็ตามปริมาณแม่พันธุ์เพิ่มขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากต้นทุนการผลิตยังคงมีแนวโน้มสูงจากราคาอาหารสัตว์ ส่งผลให้ผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรไม่จูงใจในการเลี้ยง

2.2.2 การตลาด

(1) ความต้องการบริโภค

ปี 2567 คาดว่าการบริโภคสุกรมีปริมาณ 1.377 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก 1.317 ล้านตัน ของปี 2566 ร้อยละ 4.56 เนื่องจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวและบริการ จะส่งผลให้ความต้องการบริโภคเนื้อสุกรเพิ่มขึ้น

(2) การส่งออก

ปี 2567 คาดว่าการส่งออกเนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็งและเนื้อสุกรแปรรูป จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยหรือใกล้เคียงกับปี 2566 เนื่องจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า ในขณะที่การส่งออกสุกรมีชีวิตคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านมีความต้องการนำเข้าสุกรมีชีวิตไม่มากนัก เนื่องจากมีการฟื้นตัวของผลผลิตหลังสถานการณ์การระบาดของโรค ASF

(3) การนำเข้า

ปี 2567 คาดว่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรและส่วนอื่นๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และเครื่องในอื่นๆ) จะใกล้เคียงกับปี 2566

(4) ราคา

ปี 2567 คาดว่าราคาราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ใกล้เคียงกับปี 2566 เนื่องจากต้นทุนการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นจากราคาอาหารสัตว์และราคาราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้ผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรไม่จูงใจในการเลี้ยง เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรโดยเฉพาะรายย่อยจึงลดกำลังการผลิตลง อย่างไรก็ตามกรมปศุสัตว์มีการผลักดันโครงการรักษาเสถียรภาพราคาราคาสุกรผ่านคณะกรรมการรักษาเสถียรภาพราคาราคาสุกรและโครงการชดเชยดอกเบี้ยเพื่อเสริมสภาพคล่องให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรหากสามารถดำเนินโครงการดังกล่าวได้จะส่งผลให้ราคาราคาสุกรมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นได้

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตหรือการส่งออก

ปัจจัยบวก

1) การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ความต้องการสุกรทั้งในและต่างประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยบวกที่จะจูงใจให้เกษตรกรเพิ่มปริมาณการผลิตสุกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2) โรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) ยังคงมีอยู่ในภูมิภาคเอเชีย และสหภาพยุโรป ทำให้การผลิตในภูมิภาคดังกล่าว มีความผันผวน ถือว่าเป็นโอกาสในการส่งออกของไทย

ปัจจัยลบ

1) โรคระบาดในสุกร ปัจจุบันไทยยังคงมีปัจจัยเสี่ยงที่จะเกิดโรคระบาด เช่น โรคท้องร่วงติดต่อในสุกร (Porcine Epidemic Diarrhea: PED) และโรคระบบทางเดินหายใจและระบบสืบพันธุ์ (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome: PRRS) และโรคอหิวาต์แอฟริกาในสุกร (African Swine Fever: ASF) ประกอบกับยังไม่ได้รับการรับรองให้ปลอดโรค FMD จึงเป็นข้อจำกัดการส่งออกเนื้อสุกรชำแหละและเนื้อสุกรแปรรูป

2) ต้นทุนการผลิตที่ปรับตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหารสัตว์ ค่าพลังงาน และระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ ในขณะที่เนื้อสุกรเป็นสินค้าที่มีมาตรการควบคุมราคา จึงอาจส่งผลกระทบต่อตัดสินใจของเกษตรกรในการกลับมาเลี้ยงสุกร

3) อุปทาน และสต็อกสุกรของจีนอยู่ในระดับสูง เป็นผลทำให้ลดการนำเข้าจากต่างประเทศ และมีผลต่อส่วนแบ่งการตลาดของไทย

ตารางที่ 10 ปริมาณการผลิตเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2562 - 2567

หน่วย : ล้านตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2562	2563	2564	2565	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2567 ^{2/}
จีน	42.550	36.340	47.500	55.410	56.500	10.40	55.950
สหภาพยุโรป	22.996	23.219	23.615	22.277	21.500	-1.74	21.150
สหรัฐอเมริกา	12.543	12.845	12.560	12.252	12.385	-0.72	12.660
บราซิล	3.975	4.125	4.365	4.350	4.600	3.51	4.825
รัสเซีย	3.324	3.611	3.700	3.910	3.950	4.34	4.000
เวียดนาม	2.992	2.930	3.084	3.313	3.511	4.53	3.686
อื่น ๆ	13.072	13.014	13.130	13.021	13.052	-0.03	13.221
รวม	101.452	96.084	107.945	114.533	115.498	4.45	115.492

หมายเหตุ: ^{1/}ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/}คาดคะเน *สมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2023

ตารางที่ 11 ปริมาณการบริโภคเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2562-2567

หน่วย : ล้านตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2562	2563	2564	2565	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2567 ^{2/}
จีน	44.865	41.517	51.724	57.434	58.683	9.00	58.140
สหภาพยุโรป	18.894	18.204	18.720	18.225	18.400	-0.52	18.050
สหรัฐอเมริกา	10.066	10.034	9.919	9.957	9.839	-0.53	10.048
บราซิล	3.363	3.468	3.558	3.758	3.755	3.05	3.792
รัสเซีย	3.116	2.949	3.047	3.033	3.152	0.51	3.297
เวียดนาม	2.993	3.057	3.258	3.415	3.606	4.95	3.786
อื่น ๆ	16.905	16.019	17.019	17.417	17.570	1.62	17.812
รวม	100.202	95.248	107.245	113.239	115.005	4.59	114.925

หมายเหตุ: ^{1/}ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/}คาดคะเน *สมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2023

ตารางที่ 12 ปริมาณส่งออกเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2562 – 2567

หน่วย : ล้านตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2562	2563	2564	2565	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2567 ^{2/}
สหภาพยุโรป	4.266	5.175	4.993	4.173	3.200	-7.60	3.200
สหรัฐอเมริกา	2.867	3.302	3.186	2.878	3.067	-0.03	3.152
แคนาดา	1.286	1.546	1.483	1.415	1.310	-0.51	1.305
บราซิล	0.223	0.295	0.268	0.230	0.260	0.58	0.265
เม็กซิโก	0.234	0.344	0.319	0.285	0.260	0.23	0.265
สหราชอาณาจักร	0.068	0.156	0.158	0.170	0.210	26.38	0.220
อื่น ๆ	1.438	1.751	1.813	1.789	1.837	5.25	1.958
รวม	10.382	12.569	12.220	10.940	10.144	-1.83	10.365

หมายเหตุ: ^{1/}ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/}คาดคะเน *สมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2023

ตารางที่ 13 ปริมาณนำเข้าเนื้อสุกรของประเทศที่สำคัญ ปี 2562 - 2567

หน่วย : ล้านตันน้ำหนักซาก

ประเทศ	2562	2563	2564	2565	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2567 ^{2/}
จีน	2.450	5.277	4.238	2.125	2.275	-10.04	2.300
ญี่ปุ่น	1.493	1.412	1.420	1.523	1.490	0.72	1.510
เม็กซิโก	0.985	0.945	1.155	1.299	1.310	9.29	1.310
สหราชอาณาจักร	0.876	0.792	0.727	0.779	0.720	-4.01	0.710
เกาหลีใต้	0.694	0.554	0.570	0.713	0.700	2.73	0.705
สหรัฐอเมริกา	0.429	0.410	0.535	0.610	0.510	7.72	0.533
อื่น ๆ	2.341	2.221	2.764	2.748	2.636	4.61	2.681
รวม	9.268	11.611	11.499	9.797	9.641	-0.91	9.749

หมายเหตุ: ^{1/}ข้อมูลเบื้องต้น ^{2/}คาดคะเน

ที่มา: Livestock and Poultry, World Markets and Trade. USDA Foreign Agricultural Service, October 2023

ประเทศ	2562	2563	2564	2565	2566 ^{1/}	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2567 ^{2/}
การผลิต ^{1/} (ล้านตัว)	22.533	22.051	19.276	15.815	17.471	-8.07	18.155
(ล้านตัน)	1.690	1.654	1.446	1.186	1.310	-8.07	1.362
การส่งออก ^{2/} (ล้านตัน)	0.015	0.035	0.020	0.006	0.006	-31.60	0.006
การนำเข้า ^{2/} (ล้านตัน)	0.033	0.027	0.027	0.030	0.027	-2.99	0.027
การบริโภค ^{3/} (ล้านตัน)	1.694	1.493	1.371	1.128	1.317	-7.54	1.377

หมายเหตุ : ปี 2565 ข้อมูลเบื้องต้น ปี 2566 ประมาณการ ปี 2567 คาดคะเน

ที่มา : ^{1/}, ^{3/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร / ^{2/} กรมศุลกากร

ตารางที่ 15 การส่งออกสุกรมีชีวิต เนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็ง และเนื้อสุกรแปรรูป ปี 2562-2566

รายการ	2562	2563	2564	2565	2566*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
สุกรมีชีวิต (สุกรพันธุ์)						
ปริมาณ (ตัว)	614,288	894,790	234,234	4,608	55,737	-63.46
มูลค่า (ล้านบาท)	2,876	5,056	1,385	102	479	-52.71
สุกรมีชีวิตอื่น ๆ						
ปริมาณ (ตัว)	135,773	1,529,274	820,228	820,228	142,792	-5.09
มูลค่า (ล้านบาท)	694	10,807	5,842	5,842	896	-1.05
เนื้อสุกรแช่เย็นแช่แข็ง						
ปริมาณ (ตัว)	7,195	26,338	14,182	1,178	1,771	-44.62
มูลค่า (ล้านบาท)	780	3,275	1,722	189	250	-40.13
เนื้อสุกรแปรรูป						
ปริมาณ (ตัว)	7,976	8,299	5,532	4,716	3,733	-18.81
มูลค่า (ล้านบาท)	2,060	1,688	1,172	1,162	917	-18.05

หมายเหตุ : *ประมาณการ

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 16 การนำเข้าผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร และส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร (หนัง ตับ และ เครื่องในอื่น ๆ)

ปี 2562-2566

รายการ	2562	2563	2564	2565	2566*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	358	345	334	264	250	-9.35
มูลค่า (ล้านบาท)	101	89	94	87	85	-3.71
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร						
ปริมาณ (ตัน)	32,516	26,240	26,311	29,887	26,275	-2.92
มูลค่า (ล้านบาท)	637	469	512	555	435	-5.76

หมายเหตุ : *ประมาณการ

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 17 ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาส่งออก และราคานำเข้า ปี 2562 – 2566

รายการ	2562	2563	2564	2565	2566*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	66.52	71.87	73.14	99.46	79.03	6.93
ราคาส่งออก (บาท/กก.)						
เนื้อสุกรแช่เย็น แช่แข็ง	108.34	124.33	121.41	160.15	141.06	8.12
ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร	104.28	104.37	404.99	376.28	353.67	45.13
เนื้อสุกรแปรรูป	264.22	204.89	210.05	245.09	245.53	0.32
ราคานำเข้า (บาท/กก.)						
ส่วนอื่น ๆ ที่บริโภคได้ของสุกร	19.60	17.87	19.44	18.57	16.57	-2.93
ตับ	20.88	19.02	22.10	22.85	25.27	5.82

ตารางที่ 18 ราคาที่เกษตรกรขายได้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2564 – 2567

สินค้า	หน่วย	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
สุกรขุนพันธุ์ลูกผสม (นน.80 - 100 กก.)	บาท/กก.	73.73	101.09	80.85	72.75

ที่มา : ส่วนสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 8 (ราคาสินค้าเกษตรรายเดือน)

หมายเหตุ : ปี 2567 เป็นราคาเฉลี่ยตั้งแต่เดือนมกราคม – กรกฎาคม 2567

ส่วนที่ 5

การเลือกซื้อสินค้าปศุสัตว์ปลอดภัย

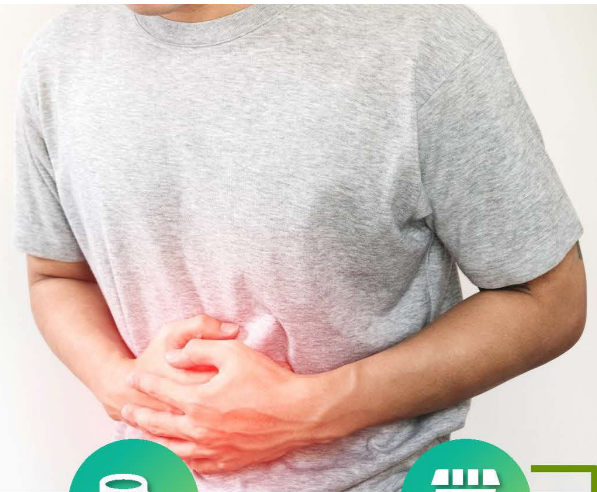
การเลือกซื้อสินค้าปศุสัตว์ปลอดภัย

การเลือกซื้อเนื้อสัตว์ให้ปลอดภัย ควรเลือกซื้อเนื้อสัตว์จากสถานที่ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน โดยสามารถสังเกตหรือดูจากตราสัญลักษณ์ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงาน เช่น กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเนื้อสัตว์ได้รับตรารับรองคุณภาพนี้จะผ่านการตรวจสอบว่าเหมาะสมกับการบริโภค การซื้อเนื้อสัตว์ที่ไม่ได้ผ่านการตรวจและรับรองจากเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ อาจเป็นอันตรายจากสัตว์ที่เป็นโรคติดต่อ ซึ่งอาจทำให้ผู้บริโภคเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ เช่น โรคแอนแทรกซ์ เป็นต้น และไม่ควรซื้อเนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อเป็ด เนื้อไก่ที่นำมาขายในราคาถูกกว่าที่ควร เนื้อสัตว์ ที่นำมาขายในราคาถูกนั้นอาจเป็นสัตว์ตายด้วยโรคระบาด ซึ่งอาจจะทำให้ผู้บริโภคเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

อันตรายจากการเลือกซื้อ สินค้าปศุสัตว์ที่ไม่ถูกสุขอนามัย

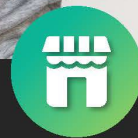
คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย
ปวดท้อง อาหารเป็นพิษ
มีไข้ ถ่ายเป็นเลือด

ส่งผลโดยตรง
ต่อสุขภาพ

เสียค่าใช้จ่าย
ในการรักษาพยาบาล

ส่งผลกระทบต่อ
ชื่อเสียงของสถานที่
จำหน่าย/ร้านอาหาร

อันตรายจากการปนเปื้อนของอาหาร

การปนเปื้อนของอาหารทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกายของผู้บริโภค ซึ่งอันตรายนั้น แบ่งออกได้ 3 ประเภท

อันตรายทางกายภาพ

อันตรายทางชีวภาพ

อันตรายทางเคมี

อันตรายทางกายภาพ (PHYSICAL HAZARDS)

อันตรายที่เกิดจากการมีวัตถุแปลกปลอมปน
อยู่ในอาหารและทำให้ผู้บริโภคได้รับบาดเจ็บ
เช่น เศษหิน เศษแก้ว เศษพลาสติก เชือก เข็มฉีดยา

แหล่งอันตรายทางกายภาพอาจมาจากหลายแหล่ง
เช่น ปะปนในวัตถุดิบ การใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพต่ำ
หรือออกแบบไม่ดี เกิดความผิดพลาดในระหว่างกระบวนการผลิต
หรือเกิดจากการบกพร่องในการปฏิบัติงานของพนักงาน

อันตรายทางเคมี (CHEMICAL HAZARDS)

อันตรายที่เกิดจากการได้รับสารเคมี

สามารถเกิดขึ้นได้ทุกขั้นตอนห่วงโซ่อาหาร ตั้งแต่การเพาะปลูก การเลี้ยง การดูแลหลังการเก็บเกี่ยว การขนส่ง การผลิต การแปรรูป การบรรจุ การเก็บรักษาและการขนส่งผลิตภัณฑ์ การบริการ ตลอดจนการบริโภคของผู้บริโภค

อาจเป็นสารเคมีที่ติดมากับดิน น้ำ สิ่งแวดล้อม หรือปนเปื้อนมาจากกิจกรรมทางการแพทย์ หรือเติมลงไปเพื่อช่วยในกรรมวิธีการผลิต เช่น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าเชื้อรา สารกำจัดวัชพืช ฮอโมนกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ ปุ๋ย โลหะหนัก วัตถุเจือปนอาหาร สารปรุงแต่งกลิ่นรสที่เป็นอันตราย ยาปฏิชีวนะ ยาแก้ปวดต้านการอักเสบ สารเร่งเนื้อแดง

อันตรายทางชีวภาพ (BIOLOGICAL HAZARDS)

อันตรายที่เกิดจากสิ่งมีชีวิต ที่ก่อให้เกิดโรค

หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ได้แก่ แบคทีเรีย ไวรัส และปรสิต

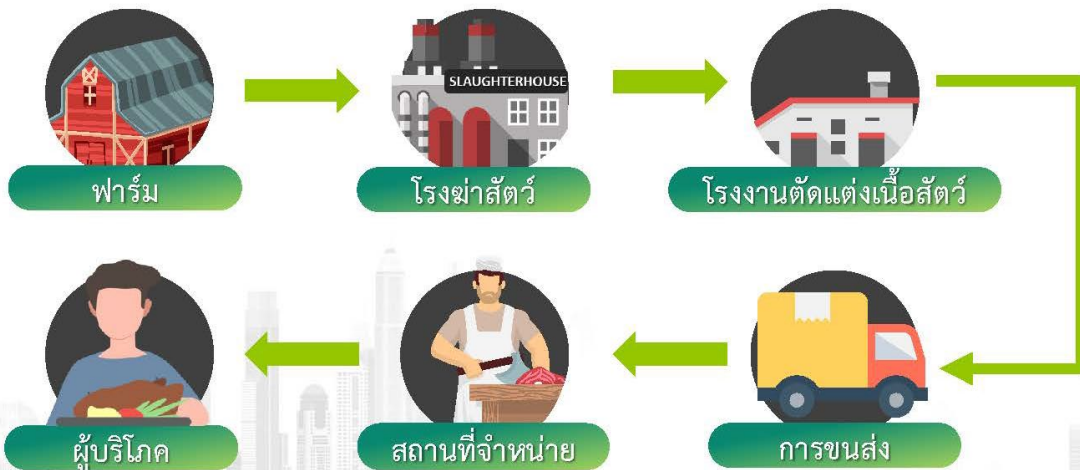

อันตรายเหล่านี้ อาจมาจากวัตถุดิบหรือจากขั้นตอนต่างๆ

ของกระบวนการผลิต ซึ่งหากบริโภคอาหารที่มีการปนเปื้อนจากเชื้อแบคทีเรีย ไวรัส หรือ ปรสิต เข้าไปก็จะทำให้เกิดการเจ็บป่วยได้

ห่วงโซ่การปนเปื้อนในอาหาร

การปนเปื้อนอาจเกิดขึ้นได้จากหลายขั้นตอน ดังนี้

เลือกซื้อเนื้อสัตว์อย่างไร ให้ปลอดภัยต่อสุขภาพ

ควรคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัย
โดยสังเกตจากลักษณะภายนอก

เลือกซื้อเนื้อสัตว์ที่ผลิตจากโรงฆ่าสัตว์
ที่ได้รับใบอนุญาตถูกต้องตามกฎหมาย

เลือกซื้อเนื้อสัตว์จากสถานที่จำหน่ายที่สะอาด
มีการดูแลรักษาความสะอาดเป็นอย่างดี

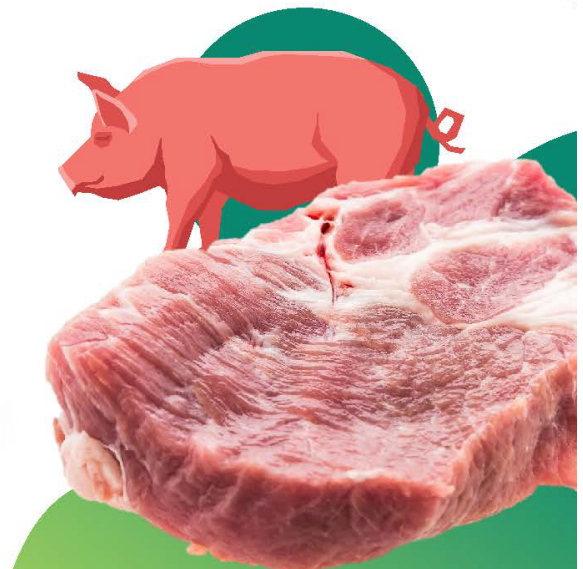

เลือกซื้อเนื้อสัตว์จากแหล่งผลิตหรือสถานที่
จำหน่ายที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์

เนื้อสุกรที่ดี

- สีชมพูอมแดง ละเอียด ไม่ซีดขาว ไม่มีสีเขียว
- เนื้อนุ่มแน่น ผิวเป็นมัน
- ไขมันควรเป็นสีขาวขุ่น
- เมื่อใช้นิ้วแตะต้องไม่เป็นรอยบุ๋มค้ำง
- ไม่มีกลิ่นเหม็น ไม่เป็นเมือก
- หากอยู่ในบรรจุภัณฑ์ให้สังเกตวันหมดอายุ
- ไม่ควรเลือกเนื้อสุกรที่มีสีแดงเกินไป
และมีชั้นไขมันบาง เพราะอาจมีสารเร่งเนื้อแดง

การเก็บรักษาสินค้าปศุสัตว์แต่ละประเภท

เนื้อสัตว์

เก็บไว้ในตู้เย็นที่อุณหภูมิไม่เกิน 4 °C
สามารถเก็บได้ไม่เกิน 7 วัน

เก็บไว้ในช่องแช่แข็งที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า -18 °C
สามารถเก็บได้นานถึง 12-18 เดือน

หากเก็บเนื้อสัตว์ในที่ที่มีอุณหภูมิสูงกว่า 10°C

จะทำให้เชื้อจุลินทรีย์บางชนิดเพิ่มจำนวนได้รวดเร็วและอาจก่อสารพิษในอาหารได้ สารพิษบางชนิดแม้ผ่านการปรุงสุกก็ไม่สลายโดยความร้อนที่ปรุงอาหารตามปกติ เป็นสาเหตุให้ผู้บริโภคเนื้อสัตว์ดังกล่าวป่วยหรือเสียชีวิตได้

เนื้อสัตว์แช่เย็น

ข้อดีของเนื้อสัตว์แช่เย็น

การลดอุณหภูมิเป็นการชะลอ
การเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์

.....
คงคุณค่าทางโภชนาการได้ดี

.....
ช่วยลดการสูญเสียน้ำ (Drip loss)
ที่ทำให้เนื้อสูญเสียน้ำหนักได้

.....
อุณหภูมิที่เหมาะสมในการเก็บรักษา
เนื้อสัตว์ คือไม่เกิน 4°C ซึ่งสามารถเก็บได้
ไม่เกิน 7 วัน

15

เนื้อสัตว์แช่เย็น คือ เนื้อสัตว์ที่ผลิตโดยผ่านกรรมวิธี

การลดอุณหภูมิให้อยู่ที่ 0-4 °C

แล้วนำไปตัดแต่งเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ ในห้องที่ควบคุมอุณหภูมิ รวมถึง มีการควบคุมอุณหภูมิในระหว่างการขนส่งและจุดจำหน่ายเนื้อสัตว์ด้วย

อุณหภูมิ
ภายในตู้เย็น
โดยประมาณ

อุณหภูมิที่เหมาะสม
เพื่อความสดใหม่
ของอาหารได้ยาวนาน

ช่องแช่แข็ง
 $< -18^{\circ}$

ช่องเย็นที่สุด
 $0^{\circ}-5^{\circ}$

ช่องเย็นธรรมดา
 $5^{\circ}-7^{\circ}$

ช่องเก็บผักและผลไม้
 $8^{\circ}-10^{\circ}$

การเก็บรักษาสินค้าปศุสัตว์แต่ละประเภทในตู้เย็นให้นานและสดใหม่

ตราสัญลักษณ์ ในการเลือกซื้อสินค้าปศุสัตว์ปลอดภัย

เนื้อนํามัย
เนื้อสุกร เนื้อสัตว์ปีก เนื้อโค รวมถึงเครื่องใน
ที่อยู่ในสภาพแช่เย็นหรือแช่แข็ง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านขั้นตอน
ที่ได้มาตรฐานสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

ไข่นํามัย
ไข่ไก่และไข่เป็ดที่ปลอดสารตกค้าง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านขั้นตอน
ที่ได้มาตรฐานสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

ตราสัญลักษณ์ ในการเลือกซื้อสินค้าปศุสัตว์ปลอดภัย

ปศุสัตว์ OK
สถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์และไข่สด
ที่มาจากแหล่งผลิตที่ได้มาตรฐานสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

ปศุสัตว์อินทรีย์
ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเลี้ยงภายใต้หลักธรรมชาติ
โดยปราศจากวัตถุพิษสังเคราะห์หรือสารเคมี

เอกสารอ้างอิง

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2548. เอกสารคำแนะนำการเลี้ยงสุกร. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด พิมพ์ครั้งที่ 4

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรค กรมปศุสัตว์. 2558. คู่มือการเลี้ยงสุกร ฉบับประชาชน. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. พิมพ์ครั้งที่ 1

การเลี้ยงสุกร.กรมปศุสัตว์. <https://moopakchong.org/knowledge/pig-farming.html>
สืบค้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2567

สำนักกำหนดมาตรฐาน สำนักมาตรฐานสินค้ากระทรวงเกษตรและอาหารแห่งชาติ. ฟาร์มสุกร มาตรฐานบังคับ มกษ.6403 - 2565 เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสุกร (Good Agricultural Practices for Pig farms).

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2566 และแนวโน้ม ปี 2567.

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. การเลือกซื้อสินค้าปศุสัตว์ปลอดภัย.